

Justitie in de Buurt

Amsterdam, 22 maart 2000

Georgia de Poorter
Gert Jan Slump

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding onderzoek	3
1.2	Onderzoeksopzet	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Algemeen beeld van Escamp en Centrum	5
2.1	Stadsdeel Centrum	5
2.2	Stadsdeel Escamp	6
2.3	Conclusie	8
3	Criminaliteitsbeeld Politieregio Haaglanden	9
3.1	Criminaliteitsbeeld regio Haaglanden	9
3.2	Ontwikkeling prioritaire delicten regio Haaglanden	10
3.3	Ontwikkeling verborgen trends regio Haaglanden	14
3.4	Onveiligheidsgevoelens regio Haaglanden	15
3.5	Jongerencriminaliteit in de regio Haaglanden	16
3.6	Conclusie	16
4	Criminaliteitsbeeld Centrum en Escamp	18
4.1	Criminaliteitsbeeld Centrum	18
4.2	Criminaliteitsbeeld Escamp	22
4.3	Conclusie	24
5	Justitiële en Welzijnsinfrastructuur	25
5.1	Justitiële infrastructuur: algemeen	25
5.2	Welijnsinfrastructuur: algemeen	28
5.3	Justitiële infrastructuur: centrum	29
5.4	Welijnsinfrastructuur: centrum	30
5.5	Justitiële infrastructuur: Escamp	31
5.6	Welijnsinfrastructuur: Escamp	32
5.7	Conclusie	33
6	Schets van samenwerking	34
6.1	Mening respondenten	34
6.2	Samenwerking in het kader van Justitie in de Buurt: de startfase	37
6.3	Samenwerking in het kader van Justitie in de Buurt: de vervolgfase	44
	Bijlagen	
Bijlage 1	Lijst van respondenten	46
Bijlage 2	Vragenlijst	47
Bijlage 3	Geraadpleegde literatuur	48
Bijlage 4	Overzicht bureaus politieregio Haaglanden	49

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Sinds 1998 voert het Arrondissementsparket Den Haag in de politieregio Haaglanden op drie politiebureaus een pilot "Justitie dicht bij de wijk" uit. Doel van deze pilot is het creëren van een geïntegreerde, snelle, territoriale en dadergerichte aanpak van strafbare feiten door het Openbaar Ministerie. In deze pilot wordt -onder andere door de inzet van politieparketsecretarissen- de effectiviteit van de Aanhouden-Uitreiken werkwijze op 100 % gebracht, waarna gezamenlijk met de justitiepartners een op de wijk toegesneden aanpak wordt gerealiseerd. Het ligt in de bedoeling om deze aanpak gefaseerd over het hele gebied in te voeren, waarbij uitgegaan wordt van een clustering van politiebureaus van waaruit het omliggende gebied wordt bediend.

In een aantal gemeenten in Nederland (waaronder Amsterdam en Rotterdam) worden experimenten "Justitie in de Buurt" uitgevoerd. In deze meer uitgebreide vorm van Justitie op Maat zijn in woonbuurten wijkposten van het Openbaar Ministerie opgezet, van waaruit een geïntegreerd aanbod van justitiediensten wordt gedaan. Dit aanbod komt over het algemeen neer op schadebemiddeling, snelle en probleemgerichte afhandeling van zaken en het verstrekken van informatie aan burgers. Op de wijkposten zijn vaste Officieren van Justitie werkzaam, die contacten onderhouden en samenwerken met de politie en andere partners in de wijk. In een aantal gevallen wordt de ruimte gedeeld met de politie en andere instellingen uit de wijk. De doelen, de specifieke invulling van de werkzaamheden en de vorm waarin de fysieke aanwezigheid in de wijk gestalte krijgt, zijn afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Het Arrondissementsparket en de gemeente Den Haag gaan er vanuit dat sommige Haagse wijken, waaronder Escamp en het Centrum, een zodanige problematiek kennen dat extra inzet in de vorm van "Justitie in de Buurt" als aanvulling op "Justitie dicht bij de wijk" wenselijk kan zijn. Om een plusvariant -in de vorm van "Justitie in de Buurt"- in deze wijken te kunnen realiseren hebben het Arrondissementsparket en de gemeente geconstateerd dat een beeld van de beide wijken geschetst dient te worden, alsmede dat er een concrete werkwijze voor de variant "Justitie in de Buurt" voor deze twee wijken ontwikkeld moet worden. Dit onderzoek spitst zich dan ook toe op de volgende centrale vragen:

- wat is het beeld dat van de wijken Escamp en Centrum geschetst kan worden?
- hoe kan er concreet worden samengewerkt in de plusvariant "Justitie in de Buurt" door betrokken partners in de wijk, met name op de thema's scholing, werk, wonen en schuldsanering?
- kunnen de betrokken organisaties de plusvariant "Justitie in de Buurt" binnen hun reguliere budget realiseren?

Deze centrale vragen zijn vervolgens uitgewerkt in een aantal deelvragen:

- wat is het criminaliteitsbeeld van de beide wijken?
- hoe zie de justitiële en welzijnsinfrastructuur in het Centrum en in Escamp eruit?
- welke partners zijn momenteel betrokken bij "Justitie dicht bij de wijk"?
- welke partners zijn betrokken bij de thema's scholing, werk, wonen en schuldsanering?

- hoe wordt er momenteel samengewerkt tussen justitiële en gemeentelijke partners in het kader van "Justitie dicht bij de wijk"?
- is op basis van het beeld van beide wijken en op basis van een analyse van bestaande samenwerkingsverbanden een plusvariant in de vorm van "Justitie in de Buurt" wenselijk in de genoemde wijken?
- welke partners zouden per wijk moeten participeren in een plusvariant "Justitie in de Buurt" om tot het gewenste resultaat te komen?
- hoe kan de werkwijze van een samenwerking tussen die partners concreet vorm krijgen op de thema's scholing, werk, wonen en schuldsanering, gericht op maatschappelijke integratie en participatie van mensen die met justitie in aanraking komen?
- welke inzet -zowel in personele capaciteit als in financiële middelen- is er binnen het geschetste samenwerkingsmodel per partner vereist?
- kunnen de partners deze inzet uit hun regulier budget realiseren?

1.2 Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet bestaat uit twee delen. Het eerste deel richt zich op het verkrijgen van een beeld van beide wijken en van de partners in die wijken. In het tweede deel wordt een (nieuwe) werkwijze en een samenwerkingsmodel verder uitgewerkt.

In het eerste deel wordt op basis van beschikbaar schriftelijk materiaal en gesprekken met betrokkenen gekeken naar het huidige beeld van beide wijken. Daarbij zullen de bestaande justitiële en welzijnsinfrastructuur en het criminaliteitsbeeld worden geïnventariseerd en beschreven. In aansluiting daarop wordt bekeken wat op basis van dit beeld doelstellingen en wensen zijn ten aanzien van een plusvariant "Justitie in de Buurt" in beide wijken. In het tweede deel wordt vervolgens een voorstel voor een samenwerkingsmodel gedaan.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt aan de hand van statistische gegevens een algemeen beeld van het leefklimaat van de stadsdelen Escamp en Centrum geschetst. Het cijfermatige materiaal is aangevuld met informatie die uit de interviews naar voren is gekomen. In hoofdstuk 3 wordt de criminaliteit in de politieregio Haaglanden beschreven. Het schetsen van een algemeen beeld van de gehele regio maakt duidelijk welke bureaus hoog scoren op prioritaire delicten. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingezoomd op het criminaliteitsbeeld van het Centrum en Escamp. In hoofdstuk 5 wordt een beschrijving gegeven van de justitiële en welzijnsinfrastructuur. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 aangegeven hoe Justitie in de Buurt in de beide stadsdelen kan worden vormgegeven.

2 Algemeen beeld van Escamp en Centrum

In dit hoofdstuk wordt in vogelvlucht een beeld geschetst van de stadsdelen Escamp en Centrum. Op basis van de interviews en statistische gegevens wordt het leefklimaat in beide wijken beschreven.

2.1 Stadsdeel Centrum

Karakter gebied

Het Centrum omvat de wijken Archipel, Zeeheldenkwartier, Willemspark, Stationsbuurt, het Oude Centrum, Schilderswijk, Transvaal, Rivierenbuurt/Spuikwartier en Kortenbosch. Vanwege de ligging in het hart van de stad is het centrumgebied een dynamisch gebied: winkelend publiek, toevallige passanten, koeriers, klanten van prostituées, toeristen, zwervers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheidsinstellingen en bewoners bezoeken en verblijven allen in het stadsdeel. Het centrumgebied is daarvoor zowel een verblijfsgebied als een doorgangsbied.

Bevolking

In het Centrum wonen in totaal zo'n 96.000 mensen. De bevolking in dit stadsdeel heeft vergeleken met heel Den Haag een vrij jonge leeftijdssamenstelling: de gemiddelde leeftijd van de bevolking is hier 33 jaar tegenover 40 jaar in heel Den Haag. De vestiging van jonge migranten vond voor een belangrijk deel in dit stadsdeel plaats en dan met name in de wijken Schildersbuurt, Transvaalkwartier en Stationsbuurt. Momenteel is ruim de helft van de bevolking in het Centrum van niet-Nederlandse afkomst. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bevolkingssamenstelling naar etniciteit.

Tabel 2.1 Bevolkingssamenstelling naar etniciteit¹

Stadsdeel	Nederland	Turkije/ Marokko	Suriname/ Antillen	Ander land	Totaal
Totaal	68 %	8 %	10 %	14 %	100 %
Loosduinen	84 %	1 %	4 %	11 %	100 %
Escamp	72 %	8 %	8 %	12 %	100 %
Segbroek	72 %	3 %	11 %	14 %	100 %
Scheveningen	82 %	1 %	2 %	15 %	100 %
Centrum	44 %	20 %	18 %	18 %	100 %
Laak	55 %	12 %	18 %	15 %	100 %
Haagse Hout	75 %	1 %	5 %	19 %	100 %

Bron: Bevolkingsbestand gemeente Den Haag 1-3-1999.

Noot 1 Voor de bepaling van iemands etniciteit is gebruik gemaakt van de definiëring zoals die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke Relaties wordt gehanteerd. Volgens die definitie zijn allochtonen personen, die zelf of waarvan één van de ouders in het buitenland geboren is. Bij verschillende geboortelanden van de persoon/moeder/vader vindt de toewijzing plaats in de prioriteitsvolgorde: 1. persoon zelf. 2. moeder. 3. vader. Autochtonen/Nederlanders zijn personen die zelf in Nederland geboren zijn, evenals hun vader en moeder.

Inkomen

In het Centrum wonen relatief veel mensen met een laag inkomen. Deze slechte inkomenspositie zorgt ervoor dat een aantal bewoners in de problemen geraakt (armoedeval, criminaliteit).

Tabel 2.2 Netto Huishoudinkomen per maand naar stadsdeel

	< 1500	1501-2500	2501-3100	3101-4400	4401-5500	> 5500	Totaal
Totaal	9 %	19 %	19 %	22 %	14 %	17 %	100 %
Loosduinen	6 %	13 %	16 %	25 %	20 %	21 %	100 %
Escamp	7 %	22 %	25 %	25 %	12 %	9 %	100 %
Segbroek	8 %	12 %	17 %	21 %	19 %	23 %	100 %
Scheveningen	5 %	16 %	15 %	23 %	14 %	27 %	100 %
Centrum	16 %	29 %	17 %	17 %	9 %	13 %	100 %
Laak	11 %	28 %	22 %	22 %	11 %	5 %	100 %
Haagse Hout	5 %	10 %	15 %	20 %	17 %	33 %	100 %

Leefbaarheid

Door het vertrek van de autochtone bewoners is de sociale cohesie uit de wijk nagenoeg verdwenen. Het kweken van begrip tussen de diverse nieuwe bewoners en de achterblijvers wordt door een aantal respondenten als een lastige en tijdrovende opgave beschouwd.

Ondanks het gebrek aan sociale cohesie blijkt uit de politiemonitor dat in vergelijking met de andere stadsdelen bewoners van het centrum meer gehecht zijn aan hun buurt. Opvallend is dat de allochtone bevolking een positiever oordeel over de buurt heeft dan de autochtone bevolking. Wat leefbaarheid betreft is een lichte verbetering te constateren in de Stationsbuurt en de Schilderswijk, twee wijken waarin veel wordt geïnvesteerd met GSB- en regulier geld. In vergelijking met de andere stadsdelen scoort het Centrum hoog wat betreft overlast in de buurt.

Als belangrijkste sociaal-maatschappelijke problemen worden door de respondenten de volgende zaken genoemd:

- hoge werkloosheid (bijna 40 % van de bevolking in het stadsdeel is werkloos, waarvan een aanzienlijk deel langdurig);
- armoede en de daaruit voortvloeiende problemen zoals schulden en sociaal isolement;
- moeizaam samenleven tussen diverse bevolkingsgroepen;
- problematisch gedrag van zwervers en ex-psychiatrische patiënten;
- overlast door (groepen) jongeren (verveling);
- huiselijk geweld.

2.2 Stadsdeel Escamp

Karakter gebied

Stadsdeel Escamp bestaat uit de wijken Morgenstond, Moerwijk, Rustenburg/Oostbroek, Leyenburg, Bouwlust, Zuiderpark en Wateringseveld. Rustenburg/Oostbroek en Leyenburg zijn vooroorlogse wijken, terwijl Moerwijk, Morgenstond en Bouwlust in de jaren '50, '60 en

'70 zijn gebouwd.

Escamp is in tegenstelling tot het Centrum een echte woonwijk. Daarnaast zijn er in dit stadsdeel een groot aantal scholen gevestigd, waarvan de leerlingen uit de hele regio Den Haag afkomstig zijn.

Qua oppervlakte en aantal inwoners (zo'n 98.000 inwoners) is Escamp het grootste stadsdeel van Den Haag. Dit inwonertal zal de komende jaren nog verder toenemen door de aanhaking van Wateringse Veld bij Escamp.

Bevolking

Van de 98.000 inwoners van Escamp behoort 8 % tot de leeftijdsgroep van 0-6 jarigen; bijna 6 % tot de groep 7-12 jarigen; ruim 7 % tot de groep 13-20 jaar; 48 % is tussen de 21-55 jaar en bijna 31 % is ouder dan 55 jaar. De gemiddelde leeftijd van de bevolking in Escamp ligt iets hoger dan het gemiddelde in de Den Haag (gemiddelde in Escamp is 43 jaar, gemiddeld van Den Haag is 40 jaar).

Voor een overzicht van de bevolkingssamenstelling naar etniciteit wordt verwezen naar tabel 2.1. Uit deze tabel blijkt dat in Escamp ruim een kwart (28 %) van de bevolking van buitenlandse afkomst is. Volgens een aantal respondenten zal dit percentage in de nabije toekomst Escamp nog stijgen en zal de wijk van kleur gaan verschieten. Veel van die nieuwe inwoners zijn afkomstig uit het Centrum. Door een aantal respondenten wordt opgemerkt dat zodra bewoners uit het Centrum het zich financieel kunnen permitteren zij naar Escamp verhuizen. Op die manier vindt "probleemexport" plaats naar stadsdeel Escamp.

Inkomen

De belangrijkste problemen van de inwoners van Escamp liggen op het terrein van werkloosheid, groeiend isolement en inkomensvermindering. Zo ligt het gemiddelde inkomen lager dan het Haags gemiddelde en is het aantal werklozen in Escamp in de periode 1997-1998 met 16,7 % aanzienlijk gestegen. In totaal is 18,4 % van de potentiële beroepsbevolking in Escamp werkloos.

Structurele werkloosheid is vaak gekoppeld aan het ontbreken van perspectief op werk of een zinvolle dagbesteding en gaat gepaard met gevoelens van zinloosheid. Escamp telt procentueel meer werklozen dan het Haags gemiddelde. Ook het aantal eenoudergezinnen is in vergelijking met de andere stadsdelen hoog.

Leefbaarheid

Door het welzijnswerk wordt een toename van armoede en verpaupering gesignaleerd. Werkloosheid en armoede vergroten het sociale isolement onder de bewoners. Gevoelens van onveiligheid nemen toe. Ook is er sprake van spanningen tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Uit de stads-enquete blijkt dat inwoners van Escamp hoog scoren op de vraag of ze liever ergens anders zouden willen wonen.

Tabel 2.3 Score stelling: Ik zou liever ergens anders wonen

Loosduinen	3,7
Escamp	4,2
Segbroek	3,9
Scheveningen	3,6
Centrum	4,4
Laak	4,9
Haagse Hout	3,8

Als belangrijkste sociaal-maatschappelijke problemen worden door de respondenten de volgende zaken genoemd:

- werkloosheid;
- armoede en de daaruit voortvloeiende problemen zoals: schulden en sociaal isolement;
- overlast door rondhangende jongeren/scholieren (verveling);
- intolerantie tussen oude en jonge bewoners van de wijk;
- onduidelijkheid over wat er in de toekomst met de wijk gaat gebeuren. Dit leidt ertoe dat kapitaalkrachtigen de wijk verlaten of zich niet (meer) in de wijk vestigen. De wijk kan hen geen duidelijk perspectief voor de toekomst bieden.
- huiselijk geweld;
- overlast door psychiatrische patiënten.

2.3 Conclusie

De stadsdelen Centrum en Escamp hebben beide te kampen met problemen op het gebied van werkloosheid, leefbaarheid en veiligheid. Het Centrum is vergeleken met Escamp een dynamisch gebied: naast wonen, vervult het stadsdeel diverse andere functies, zoals verblijfs- en recreatiegebied. Escamp kan gekarakteriseerd worden als een echte woonwijk. Door de aanhaking van Wateringse Veld zal de woonfunctie nog versterken. Vaak is sprake van probleemexport van het Centrum naar Escamp: Bewoners uit het Centrum die het zich kunnen permitteren verhuizen relatief vaak naar Escamp. Op die manier vindt volgens de respondenten veel probleemexport plaats. Daarnaast vertrekken veel kapitaalkrachtigen uit Escamp vanwege gebrek aan perspectief. Gelet op de sociale problemen in de beide stadsdelen is de keuze om juist Justitie in de Buurt hier te vestigen zeker gerechtvaardigd.

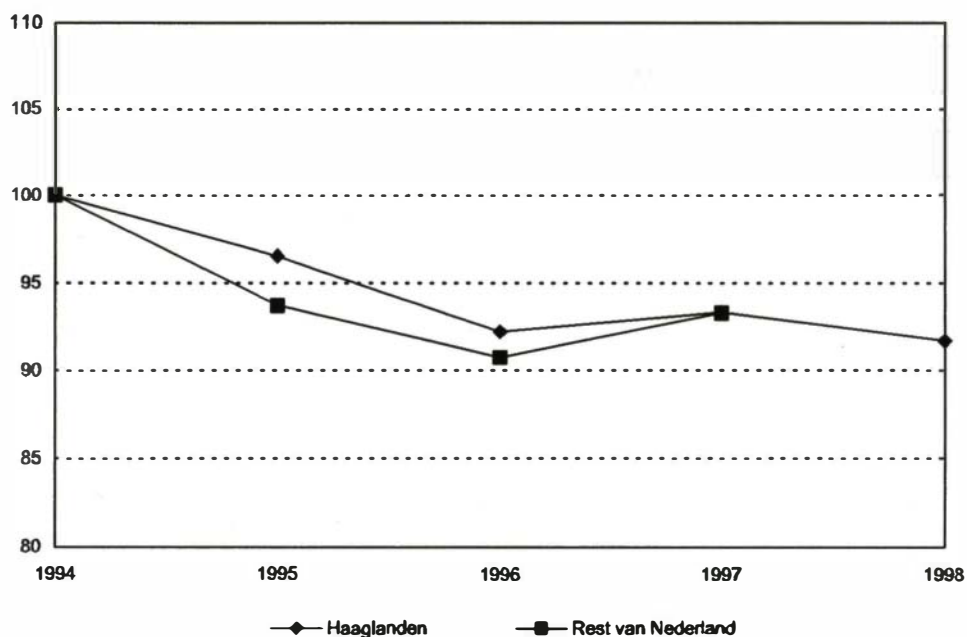
3 Criminaliteitsbeeld Politieregio Haaglanden

Alvorens een uiteenzetting te geven over de criminaliteit in de wijken Es-camp en Centrum wordt in dit hoofdstuk een beeld geschetst van de criminaliteit in de politieregio Haaglanden. Op die manier kan een vergelijking worden gemaakt tussen de verschillen tussen de diverse bureaus in de gehele regio Haaglanden.

3.1 Criminaliteitsbeeld regio Haaglanden

Wanneer gekeken wordt naar de ontwikkeling van de geregistreerde criminaliteit in de regio Haaglanden, dan gaat deze in grote lijnen gelijk op met de landelijke trend. Na een daling in de jaren 1995 en 1996 trad in 1997 een stabilisering op en bleef het criminaliteitscijfer vrijwel gelijk ten opzichte van 1996 (landelijk was in 1997 de stijging drie procent). In 1998 daalde het aantal bij de politie ter kennisname gekomen misdrijven met 2 procent van 82.790 naar 81.333 misdrijven. In afbeelding 3.1 is de ontwikkeling van de criminaliteit weergegeven (geïndexeerd vanuit het basisjaar 1994), waarbij de ontwikkeling van de criminaliteit in Haaglanden vergeleken wordt met de ontwikkeling van de landelijke criminaliteit.

Afbeelding 3.1 Ontwikkeling geregistreerde criminaliteit 1994-1998, regio Haaglanden t.o.v. de rest van Nederland (indexcijfers)

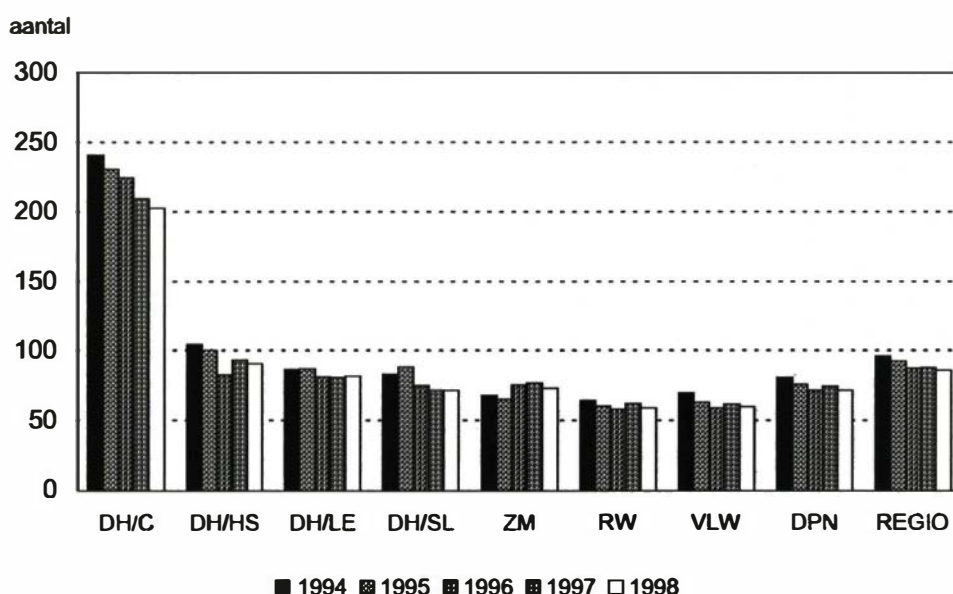

Hoewel het totale criminaliteitsniveau licht daalde, geldt dit niet voor alle typen misdrijven. Het aantal registraties van agressieve delicten nam toe (+ 5 %). Daarentegen vertoonden zedendelicten, Opiumwetdelicten en overtredingen van de Wet Wapens en Munitie een sterke afname (20 tot 30 % minder). Op het geheel van de totale criminaliteit hebben deze afnamen geringe invloed aangezien deze delicten een relatief laag aantal registraties kennen. Ook het aantal vermogensmisdrijven met geweld nam af (-10 %). Overigens namen de specifieke delicten straatroof en overval sterk toe.

In 1998 werden binnen de politieregio Haaglanden 87 delicten per 1.000 inwoners geregistreerd (in 1997 was dit 89 per 1.000 inwoners). In Den Haag is deze daling van de criminaliteitsdruk het sterkst. De daling strekt zich uit over meerdere jaren: in 1994 124 feiten per 1.000 inwoners, in 1998 110 strafbare feiten per 1.000 inwoners.

Als men op onderdeelniveau het absolute aantal aangiften bekijkt, dan blijkt dat de daling de voorgaande jaren voor onderdeel Den Haag/Centrum niet verder doorgezet is. De overige onderdelen laten ook slechts zeer lichte stijgingen of dalingen zien. Als rekening gehouden wordt met het aantal inwoners ontstaat het beeld zoals in afbeelding 3.2 is weergegeven.

Afbeelding 3.2 Criminaliteit per onderdeel per 1000 inwoners

Bron: Criminaliteitskaart 1999

3.2 Ontwikkeling prioritaire delicten regio Haaglanden

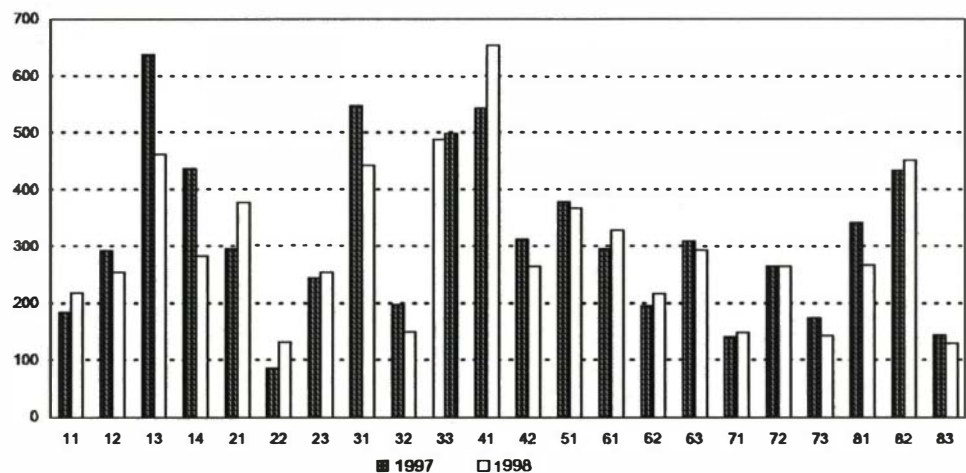
In de politieregio Haaglanden zijn in de periode '94-'98 de volgende delicten als prioriteit aangemerkt: diefstal uit woning, diefstal uit auto, mishandeling, bedreiging, straatroof en overval. In de afbeeldingen 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7 en 3.8 wordt een overzicht gegeven van de prioritaire delicten over een periode van 2 jaar per bureau² in de regio Haaglanden.

Noot 2

In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van alle onderdelen en bureaus in de politieregio Haaglanden met bijbehorend nummer.

Om een indruk te krijgen van de score van de bureaus in de stadsdelen Centrum en Escamp zijn de onderstaande tabellen op bureau geselecteerd. In het Centrum zijn vier politiebureaus gevestigd te weten: Burgemeester Patijnlaan (11), Jan Hendrikstraat (12), De Heemstraat (13) en Hoefkade (14). In Escamp zijn drie politiebureaus gevestigd: Laak (31), Beresteinlaan (32) en Soesterbergstraat (33). Bij het analyseren van de tabellen wordt gekeken naar welke bureaus de hoogste score behaalden in het jaar 1997 en 1998. In de paragrafen 3.4 en 3.5 wordt ingegaan op de specifieke situaties van de bureaus in de wijken Centrum en Escamp.

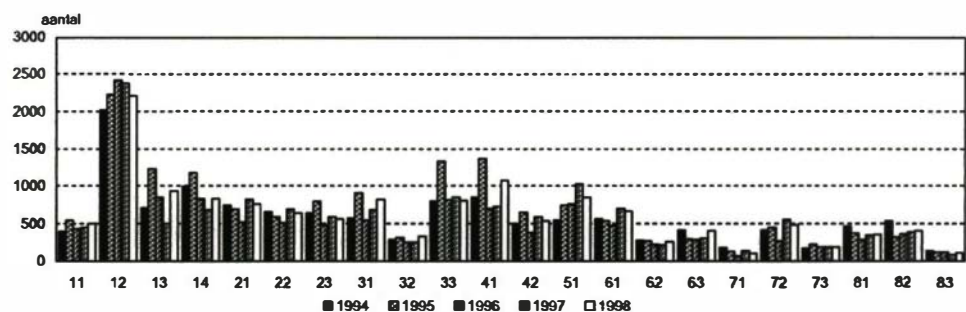
Afbeelding 3.3 Diefstal uit woning per bureau regio Haaglanden 1998

Bron: Criminaliteitskaart 1999

Wanneer we afbeelding 3.3 nader analyseren zien we dat in 1997 bureau Heemstraat (13) het hoogst scoorde, gevolgd door bureau Laak (31), Delft-West (41), Soesterbergstraat (33) en bureau Hoefkade (14). In 1998 werd bureau Segbroek (41) geconfronteerd met het hoogste aantal diefstallen per woning, gevolgd door bureau Soesterbergstraat (33), bureau Delft-West (82) en bureau Heemstraat (13). Hoewel er sprake is van enige verbetering scores de bureaus in de stadsdelen Centrum en Escamp vergeleken met de andere bureaus hoog met betrekking tot het delict diefstal uit woning.

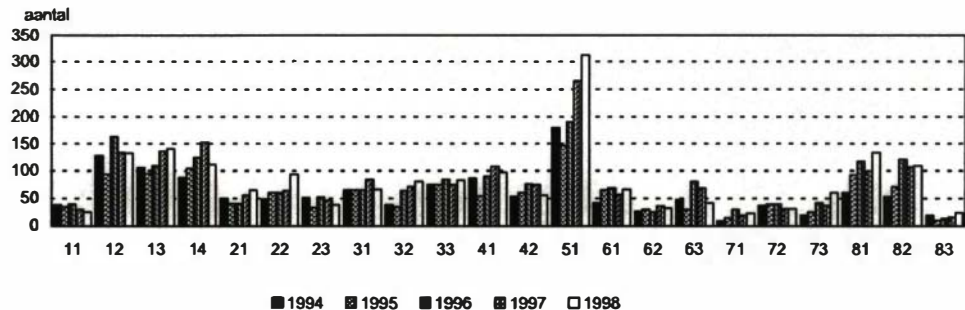
Afbeelding 3.4 Diefstal uit auto per bureau

Bron: Criminaliteitskaart 1999

Wanneer we kijken naar het aantal diefstallen uit auto in 1997 scoren bureau Jan Hendrikstraat (12), bureau Zoetermeer (51), bureau Soesterbergstraat (33) en bureau Overbosch (21) het hoogst. Ook in 1998 heeft bureau Jan Hendrikstraat (12) de hoogste score, gevolgd door bureau Segbroek (41), bureau Heemstraat (13) en bureau Laak (31). Ook wat betreft diefstal uit auto hebben de bureaus in het Centrum en in Escamp vergeleken met de andere bureaus in de regio Haaglanden het hoogste aantal aangiften diefstal uit auto.

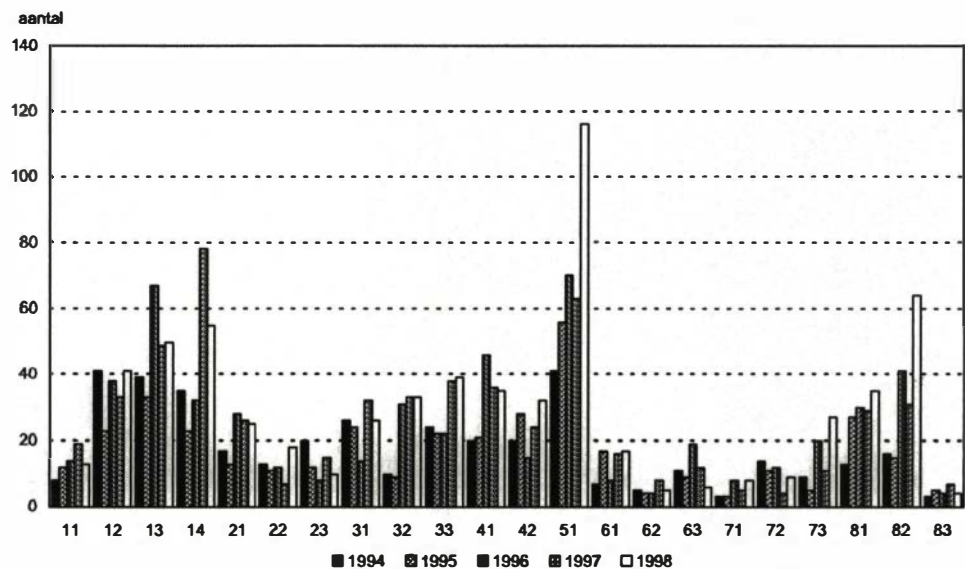
Afbeelding 3.5 Aantal aangiften terzake mishandeling per bureau

Bron: Criminaliteitskaart 1999

Bureau Zoetermeer (51) heeft in de afgelopen jaren steeds het hoogste aantal aangiften mishandeling gehad. De bureaus Jan Hendrikstraat (12), Heemstraat (13) en Hoefkade (14) behoren tot de top wat betreft het aantal aangiften van mishandeling.

Afbeelding 3.6 Bedreiging per bureau

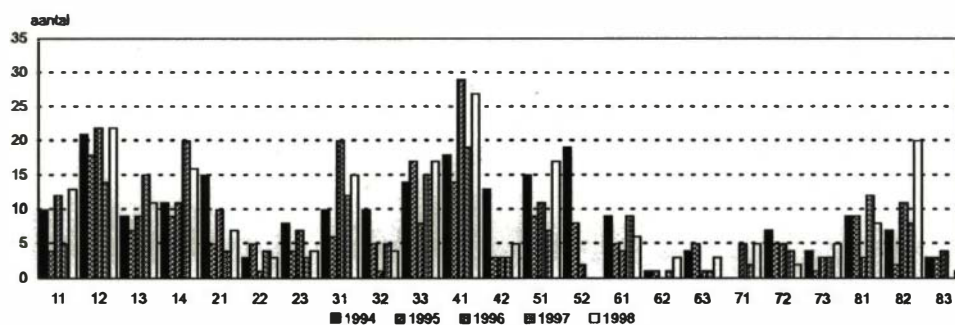

Bron: Criminaliteitskaart 1999

De bureaus Zoetermeer (51), Leidschendam (73) en Delft-West (82) hebben ten opzichte van 1997 de hoogste stijging van het aantal aangiften met respectievelijk 53, 16 en 33 %.

Bureau Hoefkade (14) registreerde in 1998 bijna 30 % minder delicten op dit gebied in vergelijking met 1997. In vergelijking met andere bureaus is de score echter hoog.

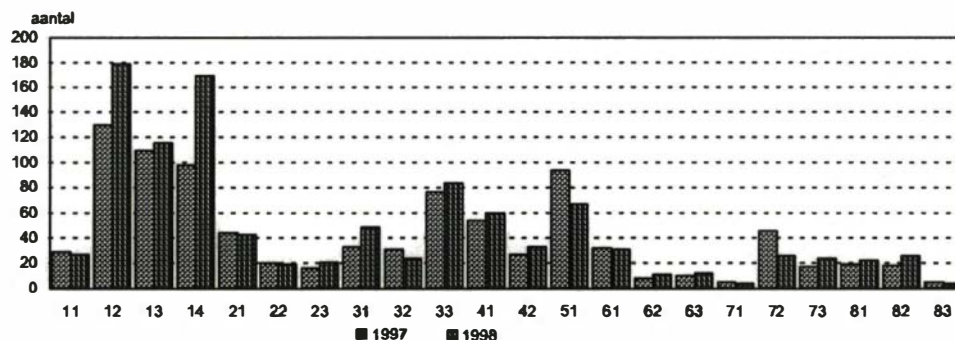
Afbeelding 3.7 Aangiften overval per bureau

Bron: Criminaliteitskaart 1999

Bureau Segbroek (41) scoort zowel in 1997 als in 1998 hoog wat betreft het aantal aangiften overval. Opvallend is de hoge score in 1998 bij bureau Delft-West (82). Bureau Jan Hendrikstraat (12) en bureau Segbroek (41) en Zoetermeer (51) worden het meest geconfronteerd met aangiften overval.

Afbeelding 3.8 Straatroof per bureau

Bron: Criminaliteitskaart 1999

De hoge stijging van het aantal straatroven in Den Haag/Centrum wordt voor een groot deel bepaald door het toegenomen aantal straatroven van de bureaus 12 en 14. Bureau Jan Hendrikstraat (12) kende in 1997 ten opzichte van 1996 een stijging van 38 % en bureau Hoefkade (14) kende een stijging van 72 %.

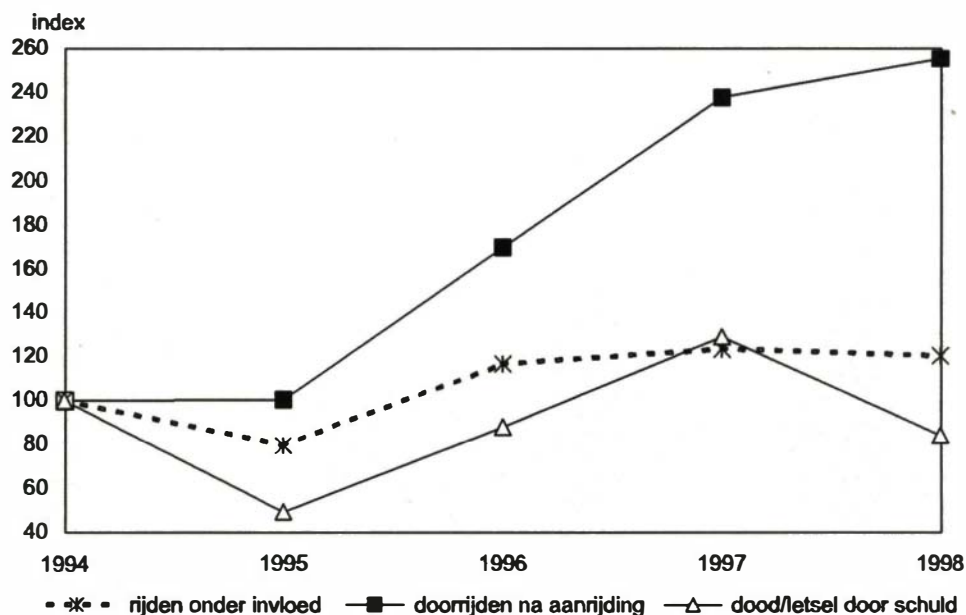
3.3 Ontwikkeling verborgen trends regio Haaglanden

Met de term verborgen trends worden opmerkelijke dalingen en stijgingen van delictvormen bedoeld die niet als prioriteit zijn aangemerkt.

Verkeersmisdrijven

Het totaal aantal geregistreerde verkeersmisdrijven in 1998 is ten opzichte van 1997 vrijwel gelijk gebleven. Het delict "dood/letsel door schuld" in relatie met verkeer is in 1998 ten opzichte van 1997 met 35 % gedaald tot een totaal van 154 processen verbaal. Het delict "verlaten plaats ongeval" is in 1998 ten opzichte van 1997 met 8 % gestegen tot 1.844.

Afbeelding 3.9 Verkeersmisdrijven over de periode 1994 - 1998

Bron: Criminaliteitskaart 1999

Afgezet tegen 1996 is het aantal aangiften terzake "verlaten plaats ongeval" gestegen met 50 %. Het aantal bestuurders waartegen proces-verbaal is opgemaakt terzake "rijden onder invloed" is in 1998 ten opzichte van 1997 met 3 % gedaald tot een totaal van 3034.

Zedendelicten

Het totaal aantal opgemaakte processen verbaal terzake van zedendelicten in 1998 is ten opzichte van 1997 met 69 aangiften (22 %) gedaald tot een totaal van 240.

Tabel 3.1 Ontwikkeling zedendelicten in absolute aantallen

	1994	1995	1996	1997	1998
Schennis eerbaarheid	86	66	78	87	61
Verkrachting	63	59	55	60	44
Aanranding eerbaarheid	89	108	104	104	72
Overige seksuele misdrijven	39	31	99	58	63
Totalen	277	264	336	309	240

Bron: HKS

Vernieling en openbare orde

In 1997 is de stijgende regionale trend van het aantal processen verbaal met betrekking tot vernieling en delicten tegen de openbare orde gestabiliseerd en in 1998 was zelfs sprake van een lichte daling. Opmerkelijk is echter wel dat het aantal vernielingen en delicten die tegen de openbare orde gepleegd worden (vooral openbare geweldpleging) in de afgelopen 5 jaar (tot 1997) met 26% is gestegen.

Het aantal delicten tegen het openbaar gezag (waaronder geweld tegen politie-ambtenaren) nam toe met 36% (t.o.v. 1997).

In Den Haag is het aantal vernielingen van auto's gestegen van 2.448 in 1997 tot 2.527 in 1998 (=3,2 %). Vernieling van openbaar vervoer bedroeg in 1998 15 tegen 17 in 1997. Vernieling aan openbare gebouwen nam af van 269 naar 225 (-16,4 %). De overige vernielingen zakten van 1.723 tot 1.578 (-8,4 %).

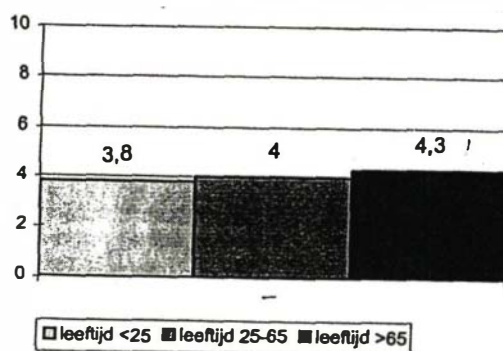
3.4 Onveiligheidsgevoelens regio Haaglanden

Uit cijfers van de Politiemonitor Bevolking 1999 blijkt dat 8 % van de respondenten in de politieregio Haaglanden zich vaak onveilig voelt. Het landelijke percentage ligt op 6 %. Bijna een kwart van de respondenten (22 %) geeft te kennen zich soms onveilig te voelen. Ten opzichte van vorig jaar is dat een stijging van 3 %. Het landelijke percentage ligt op 31 %. Gelet op deze cijfers scoort de regio Haaglanden aanzienlijk lager dan het landelijke gemiddelde.

Op basis van een aantal vragen is een zogenaamde indicator "onveiligheidsgevoelens" ontwikkeld. De maximale score bedraagt 10, de minimale score 0: hoe hoger de waarde hoe meer onveiligheidsgevoelens ervaren worden. In de regio Haaglanden komt de gemiddelde score van onveiligheidsbeleving in 1999 uit op 3,4. Het landelijke cijfer in 1999 was 3,0. In afbeelding 3.10 zijn de onveiligheidsgevoelens naar leeftijd voor de hele politieregio weergegeven.

Afbeelding 3.10 Onveiligheidsgevoelens naar leeftijd

Tabel 11: Onveiligheidsgevoelens naar leeftijd

Bron: Criminaliteitskaart 1999

3.5 Jongerencriminaliteit in de regio Haaglanden

Door de politie Haaglanden zijn in de afgelopen jaren diverse onderzoeken uitgevoerd naar jongerencriminaliteit. Qua daderprofiel komt uit deze onderzoeken het volgende beeld naar voren:

- 87,6 % van de jeugdige daders is van het mannelijke geslacht. De dader is gemiddeld 18,8 jaar oud en is in 64 % van de gevallen woonachtig in Den Haag. Als hij gemiddeld 17,3 jaar oud is, pleegt hij zijn eerste delict en gemiddeld heeft hij 2,3 antecedenten. 2,5 % van de daders is hard-drugverslaafde. De etnische achtergrond is als volgt:

Tabel 3.2 Etnische achtergrond jeugdige daders

Nederlander	Turk	Marokkaan	Surina-mer	Antilliaan	Overige
63,5 %	4,9 %	12,3 %	6 %	2,9 %	10,3 %

- De jeugdige daders maken zich met name schuldig aan vermogensdelicten zonder geweld (26 %) en aan openbare orde misdrijven en vernielingen (13 %).
- Op vermogensmisdrijven zonder geweld en het gebruik en de handel in drugs na is criminaliteit vooral een zaak van mannen;
- Daders die zich schuldig maken aan ernstige agressie en diefstal met geweld hebben relatief veel antecedenten;
- Allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd bij misdrijven waar geweld aan te pas komt;
- Drugsverslaving (met name heroïne) speelt een marginale rol bij jeugdige plegers van delicten;
- Ernstige misdrijven (ernstige agressie, vermogensmisdrijven met geweld en wapenbezit en gebruik) worden vooral door Haagse jongeren gepleegd;
- Veel jeugdige delictplegers zijn specialisten. Zij maken zich met andere woorden vooral schuldig aan één vorm van criminaliteit. Uitzonderingen zijn de jongeren die zich schuldig maken aan vermogensmisdrijven met geweld (zoals straatroof) en jongeren die drugs gebruiken dan wel verhandelen. Dit type daders heeft een breder criminaliteitspatroon.

Net als andere gemeenten kent ook de gemeente Den Haag hangjongeren. Uit een onderzoek naar problematische jongerengroepen in de regio Haaglanden uit 1997 blijkt dat met name in Den Haag/Centrum een groot aantal criminele jeugdgroepen actief zijn. Van de 31 groepen hebben maar liefst zestien hun uitvalsbasis in het centrumgebied. Overigens blijkt het terrein waarbinnen geopereerd wordt zich maar zelden te beperken tot de wijk van de uitvalsbasis. Minimaal tweederde van de groepen doet ook van zich spreken in andere buurten. Ruim een derde is bovendien regelmatig te vinden in andere steden en bijna een kwart verplaatst zich bij haar activiteiten ook naar buiten de regio. De groepen zijn erg mobiel: naast snorscooters worden ook auto's als vervoermiddel gebruikt.

3.6 Conclusie

Wanneer we kijken naar het aantal prioritaire delicten waarmee de bureaus van de politieregio Haaglanden worden geconfronteerd valt het volgende op:

- wat de delicten diefstal uit woning en diefstal uit auto betreft scoren zowel de bureaus in het Centrum als in Escamp in vergelijking met de andere bureaus hoog;
- de bureaus in het Centrum en in Zoetermeer hebben beide een hoge

- score voor de delicten mishandeling en straatroof;
- wat betreft onveiligheidsgevoelens in de gehele politieregio Haaglanden kan worden opgemerkt dat ouderen (> 65 jaar) zich het meest onveilig voelen;
 - jeugdige daders maken zich voornamelijk schuldig aan vermogensdelicten zonder geweld en aan openbare orde misdrijven en vernielingen;
 - allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd bij misdrijven waar geweld aan te pas komt;
 - vooral in het Centrum zijn criminele jongerengroepen actief.

Op basis van de cijfers inzake de prioritaire delicten is vestiging van Justitie in de Buurt in ieder geval in het Centrum gerechtvaardigd. Mede gelet op de door respondenten genoemde "probleemexport" van het Centrum naar Escamp is vestiging van Justitie in de Buurt in dit stadsdeel vanuit preventief oogpunt ook hier terecht.

4 Criminaliteitsbeeld Centrum en Escamp

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de cijfers uit de criminaliteitskaart aangegeven hoe de diverse bureaus in het Centrum en in Escamp in de jaren '96, '97 en '98 scoorden op de prioritaire delicten. In de conclusie worden cijfers en meningen van respondenten met elkaar geconfronteerd.

4.1 Criminaliteitsbeeld Centrum

Om een beeld te krijgen van de criminaliteit in het Centrum wordt gekeken naar de ontwikkeling van de prioritaire delicten over de jaren '96, '97 en '98 bij de vier in het Centrum gevestigde politiebureaus, te weten: Burgemeester Patijnlaan (11), Jan Hendrikstraat (12), De Heemstraat (13) en Hoefkade (14).

Ontwikkeling prioritaire delicten

Diefstal uit woning

Tabel 4.1 Diefstal uit woning code 213

Bureau	1996	1997	1998	percentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Burg. Patijnlaan	330	186	219	+ 18 %
12 J. Hendrikstr.	385	292	255	- 13 %
13 Heemstr.	834	639	462	- 28 %
14 Hoefkade	501	438	283	- 35 %

Wanneer de jaren 1996 en 1997 met elkaar vergeleken worden is een sterke daling te constateren bij alle bureaus in het Centrum. Deze daling zet zich in 1998 nog verder door, behalve bij bureau burgemeester Patijnlaan. Hier stijgt het aantal diefstallen uit woning met 18 %.

Diefstal uit auto

Tabel 4.2 Diefstal uit auto (code 206)

Bureau	1996	1997	1998	percentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Burg. Patijnlaan	434	449	505	+ 12 %
12 J. Hendrikstr.	2413	2376	2212	- 6,9 %
13 Heemstr.	853	506	940	+ 85 %
14 Hoefkade	834	689	836	+ 21 %

Op bureau J. Hendrikstraat is het aantal diefstallen uit auto aanmerkelijk hoger dan bij de andere bureaus (bijna 3 tot 4 keer zoveel). Wanneer de jaren 1996 en 1997 met elkaar vergeleken worden daalt het aantal aangiften bij de bureaus Hoefkade en Heemstraat spectaculair. In 1998 laten alle bureaus weer een stijging zien, behalve bureau Jan Hendrikstraat.

Mishandeling

Tabel 4.3 Mishandeling code 129

Bureau	1996	1997	1998	percentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Burg. Patijn- laan	40	31	26	- 16 %
12 J. Hen- drikstr.	164	134	133	- 1 %
13 Heemstr.	110	137	141	+ 3 %
14 Hoefkade	125	153	112	- 27 %

Alleen bij bureau Burgemeester Patijnlaan daalt het aantal gevallen van mishandeling. De andere drie bureaus laten in 1997 -met uitzondering van bureau J. Hendrikstraat- allen een groei zien. In 1998 neemt deze groei weer af, behalve bij bureau Heemstraat (+ 3 %).

Bedreiging

Tabel 4.4 Bedreiging code 121

Bureau	1996	1997	1998	percentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Burg. Patijn- laan	14	19	13	-32 %
12 J. Hen- drikstr.	38	33	41	+ 24 %
13 Heemstr.	67	49	50	+ 2 %
14 Hoefkade	32	78	55	- 29 %

De cijfers van het aantal gevallen van bedreiging vertonen in de loop der jaren lichte fluctuaties. Bureau Heemstraat en Hoefkade hebben de hoogste score.

Overval

Tabel 4.5 Overval code 209

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Patijnlaan	5	1	1	--
12 J. Hendrikstr.	10	4	6	+ 50 %
13 Heemstr.	15	10	4	- 60 %
14 Hoefkade	6	16	7	- 56 %

Bijna alle bureaus laten in de loop der jaren een daling zien van het aantal overvallen. In 1997 is er sprake van een piek bij bureau Hoefkade.

Straatroof

Tabel 4.6 Straatroof code 210

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
11 Patijnlaan	13	17	19	+ 12 %
12 J. Hendrikstr.	51	158	151	- 4 %
13 Heemstr.	75	130	116	- 11 %
14 Hoefkade	27	106	131	+ 24 %

Het aantal aangiften straatroof laat voor 1996 ten opzichte van 1997 bij alle bureaus een sterke stijging zien: bureau J. Hendrikstraat en bureau Hoefkade laten de grootste stijging zien. Het aantal aangiften straatroof blijft ook in 1998 stijgen bij bureau Hoefkade.

Profiel daders

Van de aangehouden verdachten woonachtig in het verzorgingsgebied is meer dan 80 % van het mannelijke geslacht, meerderjarig (rond 90%) en niet verslaafd.

Onveiligheidsgevoelens

In tabel 4.7 wordt een overzicht gegeven van achtergronden van onveiligheidsgevoelens bij bewoners. Uit deze tabel blijkt dat groepen jongeren voor de meeste onveiligheidsgevoelens zorgen. Alleen bij bureau Hoefkade scoort de categorie drugsgebruikers hoger.

Tabel 4.7 Achtergronden van onveiligheidsgevoelens (percentage personen dat zich weleens onveilig voelt en een of meerdere van de volgende oorzaken noemt)

Bureau	Enge bosjes	Donkere en stille plekken	Graffiti en vernieling	Gevaarlijke kruispunten	Groepen jongeren	Druggebruikers
Burg. Patijnlaan	2,7 %	13,9 %	3 %	0	35,6 %	20,8 %
J. Hendrikstr.	0	14,2 %	1,3 %	1,8 %	51,4 %	30,6 %
De Heemstr.	2,2 %	16,9 %	2,3 %	2,2 %	37,4 %	30,4 %
Hoefkade	3,3 %	12,0 %	5,5 %	2,8 %	40,1 %	42,9 %

Bron: Tabellenboek/Vergelijkingen tussen bureaus en regio, Bevolkingsonderzoek Regio Haaglanden, meting 1999

Mening respondenten

Aan de verschillende respondenten is gevraagd de criminaliteit in stadsdeel Centrum te beschrijven. Als belangrijkste problemen worden genoemd:

- drugshandel, drugsoverlast, drugsverslaving;
- prostitutie;
- inbraak in woning en auto;
- winkeldiefstal door junks;
- horeca-overlast (alcoholmisbruik);
- vecht- en schietpartijen;
- zakkenrollen;

4.2 Criminaliteitsbeeld Escamp

Ontwikkeling prioritaire delicten

In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de prioritaire delicten per bureau.

Diefstal uit woning

Tabel 4.8 Diefstal uit woning code 213

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	137	149	148	- 1 %
32 Beresteinl.	207	199	151	- 24 %
33 Soester- bergstr.	640	489	499	+ 2 %

Bureau Soesterbergstraat is de koploper van de drie bureaus wanneer het om diefstal uit een woning gaat. Bureau Soesterbergstraat scoort ongeveer net zo hoog als de bureaus in het Centrum. Het aantal diefstallen uit eigen woning is wel sterk gedaald bij bureau Soesterbergstraat. Ook bureau Beresteinlaan laat in 1997 een sterke daling zien.

Diefstal uit auto

Tabel 4.9 Diefstal uit auto code 206

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	549	688	823	+ 20 %
32 Beresteinl.	250	257	331	+ 29 %
33 Soester- bergstr.	810	846	807	- 4,6 %

Ook hier is een hoge score te zien voor bureau Soesterbergstraat (de aantallen zijn wederom te vergelijken met de bureaus in het Centrum). Bureau Laak laat ieder jaar een sterke stijging zien, bureau Beresteinlaan alleen het laatste jaar.

Mishandeling

Tabel 4.10 Mishandeling code 129

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	65	85	67	- 21 %
32 Beresteinl.	64	72	81	+ 13 %
33 Soester- bergstr.	85	75	84	+ 12 %

De stijging die zich in 1997 ten op zichte van 1996 heeft voorgedaan zet zich in 1998 voort, met uitzondering van bureau Laak: hier is sprake van een daling.

Bedreiging

Tabel 4.11 Bedreiging 121

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	14	32	26	- 19 %
32 Beresteinl.	31	33	33	--
33 Soester- bergstr.	22	38	39	+ 3 %

Bureau Laak en Soesterbergstraat laten schommelingen zien tussen de verschillende jaren. Bureau Beresteinlaan vertoont de meest constante score. Het aantal gevallen van bedreiging is hier de laatste twee jaar niet gewijzigd.

Overval

Tabel 4.12 Overval code 209

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	5	3	7	+ 133 %
32 Beresteinl.	3	1	2	+ 100 %
33 Soester- berstr.	6	7	9	+ 29 %

Alliedrie de bureaus laten een stijging zien in 1998.

Straatroof

Tabel 4.13 Straatroof code 210

Bureau	1996	1997	1998	procentuele groei/daling in 1998 t.o.v. 1997 = 100
31 Laak	12	43	39	- 9 %
32 Beresteinl.	18	37	35	- 5 %
33 Soester- bergstr.	53	78	67	- 14 %

In 1997 neemt het aantal gevallen van straatroof bij alledrie de bureaus sterk toe in vergelijking met 1996. In 1998 is bij alledrie de bureaus sprake van een daling. Deze daling is het grootst bij bureau Soesterbergstraat.

Profiel daders

Van de aangehouden verdachten woonachtig in het verzorgingsgebied van de bureaus Laak, Beresteinlaan en Soesterbergstraat is meer dan 80 % van het mannelijke geslacht, meerderjarig (90%) en niet verslaafd.

Onveiligheidsgevoelens

In tabel 4.14 wordt een overzicht gegeven van achtergronden van onveiligheidsgevoelens. Uit deze tabel blijkt dat net als in het Centrum groepen jongeren voor de meeste onveiligheidsgevoelens zorgen.

Tabel 4.14 Achtergronden van onveiligheidsgevoelens (percentage personen dat zich weleens onveilig voelt en een of meerdere van de volgende oorzaken noemt).

Bureau	Enge bosjes	Donkere en stille plekken	Graffiti en vernieling	Gevaar- lijke kruis- punten	Groepen jongeren	Drugge- bruikers
Laak	9,6 %	34,2 %	2,0 %	4,6 %	46,7 %	17 %
Berest- einlaan	13,6 %	34 %	2,2 %	3,7 %	45 %	4,1 %
Soester- bergstr.	8,7 %	19,8 %	2,5 %	4,3 %	28,3 %	13,3 %

Mening respondenten

Als belangrijkste problemen op het gebied van criminaliteit worden de volgende zaken genoemd:

- inbraak in woningen en kantoren;
- straatroof;
- in Escamp zijn een aantal scholen voor voortgezet onderwijs gehuisvest. De leerlingen van deze scholen veroorzaken overlast in de zin van rondhangen. Overigens wonen de meeste leerlingen niet in het stadsdeel zelf.
- kleine vernielingen;
- relletjes (voor en na voetbalwedstrijden of bij evenementen in het Zuiderpark);
- vechtpartijen.

4.3 Conclusie

Uit de gepresenteerde cijfers blijkt dat de bureaus in het Centrum en in Escamp relatief hoog scoren op prioritaire delicten. De vestiging van Justitie in de Buurt is hierdoor gerechtvaardigd.

5 Justitiële en Welzijnsinfrastructuur

Welke organisaties op het gebied van justitie en welzijn zijn actief op stadsniveau en op wijkniveau? En welke samenwerkingsverbanden zijn er tussen de diverse instellingen?

In het kader van de inventarisatie verstaan we onder justitiële infrastructuur: alle organisaties die activiteiten ontplooiën op het gebied of in het kader van opsporing, vervolging/rechtshandhaving, berechting en (deels) door het ministerie van justitie worden gefinancierd. De activiteiten zijn gericht op het verhogen van de veiligheid en de leefbaarheid van de leefomgeving van burgers. Het gaat daarbij om zowel preventieve als repressieve activiteiten.

Onder welzijnsinfrastructuur verstaan we in het kader van dit onderzoek alle organisaties/instellingen die activiteiten ontplooiën ten behoeve van maatschappelijke activering of ondersteuning van burgers of groepen burgers (opbouwwerk, jeugdzorg, bewonersondersteuning). Overigens is er vaak sprake van overlap tussen de twee gebieden.

5.1 Justitiële infrastructuur: Algemeen

Hoewel deze inventarisatie gericht is op de wijken Centrum en Escamp zijn er organisaties, die -hoewel ze een grootstedelijk gebied bedienen- ook voor de stadsdelen als zodanig interessant kunnen zijn. Deze organisaties ontwikkelen bijvoorbeeld methodieken, doen onderzoek of beschikken over databestanden. Daarnaast is specifiek gekeken naar welke organisaties activiteiten ontplooiën op de thema's wonen, werken, opleiding en schuldsanering. Tot slot wordt een overzicht gegeven van relevante projecten.

- **Politie**
De politieregio Haaglanden bestaat uit 9 districten. Deze districten zijn vervolgens opgesplitst in 25 bureaus.
- **Openbaar Ministerie**
Het OM kent per arrondissement een aantal gebiedsofficieren verantwoordelijk voor een bepaald werkgebied. De gebiedsofficieren hebben regelmatig zakenoverleg met de rayons van de politie.
- **Jeugdinformatiepunt politie Haaglanden**
In 1997 is het jeugdinformatiepunt Haaglanden (JIP-H) projectmatig ingericht. De werkzaamheden van het JIP-H richten zich op:
 - deskundigheidsbevordering, organisatie van themadagen, uitgifte interne nieuwsbrief en advies en begeleiding;
 - informatieverzameling en -uitwisseling;
 - aanspreekpunt en netwerkfuncties;
 - opzetten en coördinatie van nieuwe projecten.
- **Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit Den Haag**
Aan dit platform nemen deel: de Raad voor de Kinderbescherming, het Openbaar Ministerie, politie, rechtbank, Stichting Jeugdzorg (jeugdbescherming en jeugdreclassering), Stichting Reclassering en het Forensisch Centrum Teylingereind. De taak van het platform is het ontwikkelen van beleid ten aanzien van een gezamenlijke preventieve, repressieve en curatieve aanpak van jeugdcriminaliteit en de toetsing van voortgang

en afstemming.

- **Raad voor de Kinderbescherming**
De Raad voor de Kinderbescherming bestaat uit vier teams, waaronder het team Den Haag. Wat betreft het strafrecht is het team Den Haag onderverdeeld in twee units: Den Haag Noord en Den Haag Zuid. De stadsdelen Centrum en Escamp vallen beide onder de unit Den Haag Noord.
- **Bureau Halt**
Bureau Halt Den Haag heeft een centraal bureau aan de Laan van Meerdervoort. In de uitvoering van de HALT-aanpak wordt evenwel wijkgericht gewerkt. Daartoe zijn HALT-contactpersonen gekoppeld aan de verschillende politiebureaus in Den Haag: elk politiebureau heeft een eigen contactpersoon (zoveel mogelijk 1 contactpersoon per stadsdeel). Deze contactpersoon is tevens aanspreekpunt voor instellingen op stadsdeelniveau. Naast het verzorgen en begeleiden van HALT-afdoeningen voor 12-18 jarigen wordt veel tijd besteed aan preventie en voorlichting op scholen (o.a. vuurwerkvoorlichting en een graffiti-project). Daarnaast wordt in het kader van de STOP-aanpak voor 12-minners intensief samengewerkt met politie, Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg (zie verder hierna onder projecten bij "Aanpak 12-minners").
- **Stichting Reclassering Nederland (SRN)**
De SRN begeleidt en houdt toezicht op mensen die door een delict in aanraking komen met justitie. Daarbij richt de reclassering zich in eerste instantie op de doelgroep 17 tot en met 25-jarigen en gedetineerden in de eindfase van detentie. De reclassering biedt (ex)-justitiabelen een individueel aanbod op maat, gericht op resocialisatie. Voor dit doel werken Reclassering Nederland, de Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland en de Reclassering Leger des Heils als partners samen binnen de SRN. De Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland richt zich op cliënten waarvan het delictgedrag nauw samenhangt met verslaving. De Reclassering Leger des Heils richt zich vooral op dak- en thuislozen.

De Reclassering Den Haag is verdeeld in vier units, te weten: unit Centrum, unit Laak-Escamp, unit Scheveningen/Haagse Hout en de unit buitenregio. De postcode van een cliënt bepaalt door welke unit de zaak wordt afgehandeld.

De Reclassering werkt op het gebied van de thema's werken en opleiding samen met andere organisaties in het netwerk arbeidstoeleiding. Aan dit netwerk nemen Werkraat (= samenwerkingsverband tussen de gemeente Den Haag en de Arbeidsvoorziening Haaglanden) en de arbeidsbureaus deel. Cliënten van de reclassering hebben vaak moeite om weer aan het arbeidsproces deel te nemen. Vaak beschikken zij niet over voldoende sociale vaardigheden of is hun leven dusdanig ongestructureerd dat ze niet gemakkelijk in het arbeidsproces kunnen terugvloeien. De reclassering probeert door middel van het geven van een training sociale vaardigheden mensen beter toe te rusten voor de arbeidsmarkt.

Ten aanzien van het thema wonen werkt de reclassering samen met het RIBW (Regionale instelling voor beschermd wonen). Het RIBW is een woonvoorziening voor chronisch psychiatrisch zieke patiënten en ex-verslaafden. Psychiatrische patiënten wordt een begeleide woonvorm geboden. Een aantal van hen stroomt naar verloop van tijd door naar een zelfstandige woning.

Op het gebied van schuldhulpverlening werkt de reclassering samen met het bureau schuldhulpverlening van de gemeente Den Haag.

Projecten

- **Versterking van de jeugdstrafketen.**
In 1999 heeft het OM samen met de justitiepartners het initiatief genomen om maatregelen te nemen om de jeugdstrafketen te versterken. Daartoe wordt een toereikende voorziening voor de jeugdreclassering en aansluitende nazorg door middel van hulpverleningstrajecten gecreëerd, waarbij wordt samengewerkt door de jeugdhulpverlening, de Raad voor de Kinderbescherming, de gezinsvoogdij, de jeugdinrichtingen De Hartelborgt en Teijlingereind en de afdeling Jongvolwassenen van De Sprang, de (jeugd)reclassering en de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

- **De Kans**
Jongeren die al meerdere politiecontacten hebben gehad en zonder adequate opvang verder afglijden naar een criminele carrière, krijgen via het project "De Kans" een alternatieve straf geboden om hen weer op het rechte pad te brengen. Via individuele intensieve trajectbegeleiding worden deze jongeren toegeleid naar school of werk en begeleid om (weer) goed maatschappelijk te kunnen functioneren. Jongeren nemen deel aan "De Kans" in het kader van een alternatieve straf onder justitiële voorwaarden, maar ook op vrijwillige basis.

In dit project wordt nauw samengewerkt tussen de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, de Reclassering en Jeugdzorg.

- **Bovenlokale Opsporing**
Naar aanleiding van een project bovenlokale opsporing is geëxperimenteerd met een groepsgerichte aanpak. Bij de verdere ontwikkeling en uitvoering zal vooral gewerkt worden aan een beter afstemming tussen preventieve en repressieve activiteiten. Politie en justitie werken in het kader hiervan samen met instellingen voor jeugdhulpverlening, welzijnsinstellingen en de gemeente. Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij de Pleinaanpak (zie paragraaf 5.2).
- **Aanpak 12-minners**
In februari 1999 is in de politieregio Haaglanden gestart met een experimentele aanpak voor 12-minners (per 1 mei de STOP-aanpak). Daarin werken politie, jeugdzorg, Bureau Halt en de Raad voor de Kinderbescherming op basis van een convenant intensief samen. In aanvulling op de zogenaamde STOP-reactie wordt aan de ouders een hulpaanbod gedaan. De aanpak is vroegtijdig, snel en consequent. Alle jongeren onder de 12 jaar in de regio die een strafbaar feit hebben gepleegd worden op eenduidige wijze gescreend. De samenwerkende partners reageren allen binnen zeer korte termijnen.
- **Aanpak schoolverzuim**
De afdeling Leerplicht van de gemeente, de Raad voor de Kinderbescherming en het OM werken samen bij de aanpak van schoolverzuim. In het kader van het project Basta is een leerstraf ontwikkeld met als doel terugplaatsing in het reguliere onderwijs of plaatsing in een alternatief leertraject. Met de uitvoering daarvan is inmiddels gestart. Daarnaast worden mogelijkheden onderzocht om ouders door middel van een taakstraf aan te spreken op (ernstig) schoolverzuim van hun kind.
- **De veilige school**
In het kader van het project "De veilige school" worden onder meer geweld en agressie op scholen aangepakt. Scholen worden gestimuleerd

veiligheids- en zorgplannen op te stellen en uit te voeren. Het project "Politie op school" houdt in dat een school wordt geadopteerd door een politie-agent, met als doel verbetering van het contact tussen jeugd en politie.

5.2 Welzijnsinfrastructuur: Algemeen

Bij het beschrijven van de welzijnsinfrastructuur is gekeken naar organisaties die activiteiten ontplooiën op de thema's wonen, werken, scholing en schuldsanering. Ook organisaties die zich specifiek richten op jeugd zijn meegenomen. Omdat niet met elke organisatie telefonisch of mondeling contact is geweest, is het niet altijd mogelijk om aan te geven welke organisaties samenwerken en hoe die samenwerking eruit ziet.

Wonen

- **Kesslerstichting**
De Kesslerstichting biedt huisvesting aan dak- en thuislozen. Naast noodopvang hebben ze complexen voor begeleid wonen verspreid over de hele stad (opvangcapaciteit ongeveer 70).
- **Leger des Heils**
Het Leger des Heils biedt huisvesting aan dak- en thuislozen en ex-psychiatrische patiënten. Het Leger des Heils heeft complexen voor begeleid wonen verspreid over de hele stad (opvangcapaciteit 14).
- **Regionale Instelling voor Begeleid Wonen**
Zoals gezegd biedt het RIBW huisvesting aan (ex)-psychiatrische patiënten en (ex)-verslaafden. Het RIBW heeft huisvesting verspreid over de gehele stad (totale opvangcapaciteit 200).
- **Goed Onderkomen**
Goed Onderkomen biedt gezamenlijke woonprojecten aan voor ex-psychiatrische patiënten. De complexen zijn verspreid over de gehele stad (totale opvangcapaciteit 55).

Werken en scholing

- **Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten**
Deze dienst is verantwoordelijk voor de werkloosheidsbestrijding in brede zin. Vanwege de economische groei van de laatste jaren is het cliëntenbestand kleiner geworden, maar bestaat nu voor het overgrote deel uit mensen die op eigen kracht geen werk kunnen vinden. De werkloosheid is als het ware 'ingedikt': verdeeld over minder mensen, maar hardnekkig geworden bij een groot deel van de werklozen. (Deze cliënten behoren tot fase 2 t/m 4, hetgeen inhoudt dat ze moeilijk bemiddelbaar zijn). Door middel van verschillende arbeidsmarkttrajecten wordt getracht cliënten uitzicht op werk te bieden. Daarbij wordt samengewerkt met het Regionaal OpleidingsCentrum (ROC), de decentrale welzijnsorganisaties, regionale instellingen voor jeugdhulpverlening, de reclassering en Stichting Welzijnsorganisatie Schilderswijk.

Schulden

- **Bureau Schuldhulpverlening**
Het bureau Schuldhulpverlening helpt mensen met het saneren van schulden en het leren omgaan met geld (o.a. door middel van een speciale cursus budgettering).

Jeugd

- Regiegroep Jongeren Meer in Balans

In de regiegroep participeren de gemeente Den Haag (OCW, BSD/MBA, SZWG), politie, openbaar ministerie, en de Raad voor de Kinderbescherming. De taak van de regiegroep is het ontwikkelen van beleid ten aanzien van het actieplan Jeugd en Veiligheid (Grote Stedenbeleid).

Projecten

- De Karavaan

Een project dat in het kader van een integrale aanpak interessant is en ook door de respondenten veelvuldig wordt genoemd is "De Karavaan". De Karavaan stelt zich ten doel tot een integrale aanpak van de veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek op buurt- en wijkniveau te komen. Het project wordt in een vijftal wijken in Den Haag uitgevoerd (waaronder Centrum en Escamp). De buurtgerichte werkwijze richt zich behalve op het beïnvloeden van het gedrag van bewoners met het oog op leefbaarheid tevens op het vergroten van de sociale samenhang. De betrokkenheid van bewoners wordt onder meer gestimuleerd door het oprichten van straatcommissies en een individuele benadering via huisbezoeken. Verder worden verbeteringen aangebracht in de staat van onderhoud van de openbare ruimte en de gebouwde omgeving, worden inbraakpreventieprojecten uitgevoerd, worden buurtbeheerbedrijven ingeschakeld en nadere afspraken gemaakt met handhavingsteams en politie over handhaving en toezicht.

- De Pleinaanpak

In 1998 is door de gemeente gestart met deze gebiedsgerichte integrale aanpak. Deze aanpak dient meerdere doelen: terugdringen van overlast en criminaliteit van jongeren in het publieke domein, maar ook het verbeteren van de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte, het bieden van ontplooiing- en ontspanningsmogelijkheden aan jongeren (waar opportuun ook het toeleiden naar scholing en werk), het vergroten van hun eigen probleemoplossend vermogen en het versterken van de binding van jongeren met andere buurtbewoners en met hun woon- en leefomgeving. Kern van deze aanpak is dat niet alleen de (overlast)symptomen worden bestreden maar ook de achterliggende oorzaken worden aangepakt.

5.3 Justitiële infrastructuur: Centrum

- Handhavingsteams

In Den Haag zijn 15 handhavingsteams actief. Zo ook in stadsdeel Centrum. In de handhavingsteams werken de gemeente (Dienst Stadsbeheer) en de regiopolitie Haaglanden nauw samen met als doel het bevorderen van de leefbaarheid en de veiligheid in de stad. Bij deze handhavingsteams zijn circa 280 toezichthouders in dienst in het kader van de zogenaamde Instroom/Doorstroomregeling. De dagelijkse aanwezigheid van de handhavingsteams op straat levert een constante stroom meldingen op, waarop in beginsel binnen 72 uur actie wordt ondernomen. Aan de teams zijn politiefunctionarissen, parkeercontroleurs en een inspecteur openbare ruimte verbonden, waardoor slagvaardig op geconstateerde misstanden in de sfeer van de openbare ruimte kan worden ingespeeld.

- Contactfunctionaris

Sinds 1998 is er op het bureau De Heemstraat een contactfunctionaris aangesteld vooralsnog voor een periode van drie jaar. De contactfunctionaris richt de aandacht in het bijzonder op het vergroten van de

deskundigheid onder het politiepersoneel in het werken met de Marokkaanse doelgroep en het verbeteren van de contacten tussen de politie en de Marokkaanse gemeenschap. Afhankelijk van de ervaringen met deze functie en de beschikbare middelen zal worden overwogen om bij bureau Hoefkade ook een contactfunctionaris aan te stellen. Het is de bedoeling dat deze functionaris zich zal gaan richten op de communicatie tussen de politie en de Turkse gemeenschap.

- **Politieparketsecretaris**
Op bureau Jan Hendrikstraat is sinds korte tijd een politieparketsecretaris werkzaam. Door de inzet van een politieparketsecretaris wordt de effectiviteit van de Aanhouden-Uitreiken werkwijze vergroot.
- **Convenant gegevensuitwisseling**
Bureau Hoefkade heeft het initiatief genomen om een convenant op te stellen om gegevensuitwisseling tussen de politie, OM, de Raad voor de Kinderbescherming, de sociale dienst en de belastingdienst te vergemakkelijken.

5.4 Welzijnsinfrastructuur: Centrum

- **Managementteam Beheer en Veiligheid**
In dit managementteam zitten de directeurs van de dienst stadsbeheer, de dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn, de dienst Stedelijke Ontwikkeling, de politie, de corporaties en het opbouwwerk. Het managementteam is voortgekomen uit de stadsvernieuwing. Er vindt een keer in de zes weken overleg plaats. Het managementteam heeft een aantal thema's benoemd waarop ze zich de komende tijd gaat richten, namelijk: werk, jeugd en vervuiling (zwerfvuil).
- **Stichting De Boog**
Bij Stichting De Boog zijn voor een periode van drie jaar jongerenopbouwwerkers aangesteld. De betreffende drie werkers zijn sinds begin 1998 actief in de Schilderswijk en Transvaal. De werkers hebben tot taak de verschillende jongerengroepen op te sporen, aan te spreken en te motiveren om gebruik te maken van de mogelijkheden die er zijn op het gebied van scholing, werk, participatie en het activiteitenaanbod van de decentrale welzijnsorganisaties. De werkers werken nauw samen met de club- en buurthuizen in de wijken en de trajectbegeleiders van de Stichting Welzijnsorganisatie Schilderswijk. Daarnaast onderhouden zij o.a. contacten met de contactfunctionaris van bureau De Heemstraat en medewerkers van het project De Gids (= Werkgelegenheidsproject voor Marokkaanse en Turkse jongeren. Het project heeft tot doel om jaarlijks minimaal 70 jongeren, waarvoor de drempels van de regulier arbeidsmarktvoorzieningen te hoog blijken toe te leiden naar een reguliere baan op de arbeidsmarkt).
- **Stichting Welzijnsorganisatie Schilderswijk**
De SWOS voert samen met de corporatie Haagwonen twee projecten uit, namelijk project Huishouden en het project Huishoudgeld. Het project Huishouden is bedoeld voor mensen die geen structuur in hun huidige leven hebben. Door middel van het project wordt getracht hun leven weer structuur te geven (leren op tijd komen voor afspraken, sociale contacten leggen, etc.). Het project Huishoudgeld richt zich op bewoners die schulden hebben: Zij krijgen 6 maanden intensieve begeleiding om hun financiën weer op de rails te krijgen. De woningcorporatie neemt in de tussentijd geen contact op met een deurwaarder of incassobureau.

Samenwerkingsverbanden

Per wijk of een combinatie van wijken is een structureel overleg geïntroduceerd. Aan dit overleg nemen vertegenwoordigers van bewoners(organisaties), de gedeconcentreerde gemeentelijke diensten en de politiebureaus deel. In de meeste wijken nemen tevens vertegenwoordigers van de corporaties, de decentrale welzijnsorganisatie en Stichting De Boog deel aan dit overleg. De volgende samenwerkingsverbanden zijn op die manier actief:

- Managementteam en Klankbordgroep Transvaal;
 - Managementteam, Overlegplatform en Multicultureel platform Schilderswijk;
 - Regiegroep Zeehelden/Archipel/Willemspark;
 - Regiegroep Oude Centrum/Stationsbuurt;
 - Regiegroep Rivierenbuurt/Spuikwartier;
 - Regiegroep Kortenbosch.
-
- Stichting Multicultureel Platform Schilderswijk
In de Schilderswijk is in 1998 het Multicultureel Platform Schilderswijk opgericht. De deelname aan het platform van alle actieve migrantenorganisaties in de Schilderswijk wordt bevorderd. Het is de bedoeling dat het platform binnen relatief korte tijd gaat samenwerken met het Platform Bewonersorganisaties Schilderswijk. Binnen het Multicultureel Platform Schilderswijk participeren de volgende organisaties:
 - Marokkaanse Bewonersorganisatie Ittihaad;
 - Stuka (huiswerkbegeleiding);
 - Marokkaanse Bewonersvereniging El Ouahda;
 - Marokkaanse Jongerenvereniging De Vuist;
 - Stichting Amman;
 - Surinaams Platform Schilderswijk;
 - Turkse werkgroep;
 - Stichting Migrant Jongeren Oranjeplein (Mijo);
 - Stichting Schilderswijk Cultuurrijk.

Nog een speciaal project dat door veel respondenten wordt genoemd is Hard/Zacht. Hard/Zacht streeft naar meer samenhang tussen de harde (bebouwing) en zachte (welzijn) sector. Hard/Zacht is vooral een bottom up initiatief.

5.5 Justitiële infrastructuur: Escamp

- Contactfunctionaris
Net als in het Centrum zal op bureau Beresteinlaan een contactfunctionaris worden aangesteld. Deze zal zich met name richten op allochtone jongeren.
- Handhavingsteams
In Escamp zijn 3 handhavingsteams actief, namelijk voor Bouwlust/Vrederust, Moerwijk/Morgenstond en Rustenburg/Oostbroek/Leyenburg. In het algemeen vindt men dat deze teams bijdragen aan de leefbaarheid en veiligheid. De gevoerde acties richten zich op openbare orde, leefbaarheid, openbare ruimte, milieu, criminaliteit, verkeer, uitstallingen en horeca.
De toezichthouders hebben geen of zeer beperkte bevoegdheden. Dat leidt er soms toe, dat zij door de bevolking niet altijd "serieus" worden genomen. Er wordt door het stadsdeelbestuur en door bewonersorganisaties gepleit voor uitbreiding van de bevoegdheden en de inzetbaarheid van toezichthouders.

- **Ambtelijke werkgroep Drugsproblematiek**
Onder leiding van het bureau Beresteinlaan is een ambtelijke werkgroep Drugsproblematiek gestart. Escamp kent geen grote drugsproblematiek. In het werkgebied van bureau Beresteinlaan bevindt zich een coffeeshop. In Escamp is wel een groot aantal scholen gevestigd. Het gebruik en de verkoop van drugs bij scholen wordt gezien als een dreigend gevaar. Door de ambtelijke werkgroep Drugsproblematiek wordt een strategie ontwikkeld om de huidige situatie zoveel mogelijk te stabiliseren. Dit onder andere in het licht van allerlei ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld sloop in de wijk.
- **Justitie dicht bij de wijk**
Sinds september 1999 is op politiebureau Soesterbergstraat een apart project voor jeugdzaken gestart. Een gebiedssecretaris van het OM behandelt op het politiebureau samen met daartoe speciaal opgeleide politiefunctionarissen zaken. In het aparte project voor jeugdzaken wordt aan die inzet tevens gekoppeld de samenwerking met (jeugd)reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdhulpverlening en opbouw-werk, Halt en RIAGG.

5.6 Welzijnsinfrastructuur: Escamp

- **Dienst Stadsbeheer en Sociale Zaken en Werkgelegenheid**
In het stadsdeelkantoor zijn o.a. de dienst Stadsbeheer en de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid gehuisvest. De dienst Stadsbeheer verricht o.a. werkzaamheden op het gebied van beheer en inspectie openbare ruimte. Bij de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het Bureau Sociale Raadslieden ondergebracht.
- **Ambtelijk managementteam**
Binnen het stadsdeel is een ambtelijk managementteam actief. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van alle in het stadsdeel werkzame diensten, aangevuld met politie, Stichting Welzijn Escamp en Brandweer. Overwogen wordt het MT uit te breiden met de corporaties. Het MT wordt ondersteund door ambtelijke werkgroepen voor de volgende thema's:
 - leefbaarheid/veiligheid;
 - jongeren;
 - verkeer;
 - drugsproblematiek.
- **Ambtelijke werkgroep "In de juiste versnelling"**
In Escamp wonen relatief veel jongeren (circa 7.000 in de leeftijd van 12 tot 20 jaar). Afgezien van de aanwezigheid van veel sportmogelijkheden heeft de wijk jongeren niet veel te bieden. Er zijn weinig uitgaansmogelijkheden en locaties waar jongeren kunnen samenkomen zonder dat daarover wordt geklaagd. Om hierin verandering te brengen is de ambtelijke werkgroep "In de juiste versnelling" opgericht. Deze is voortgekomen uit het indertijd opgezette samenwerkingsverband "In de juiste versnelling". De inzet van de werkgroep is hoofdzakelijk gericht op "het ontwikkelen en bieden van mogelijkheden aan jongeren om zodanig actief te zijn, dat zij daaraan plezier beleven. De activiteiten moet de ontwikkeling van jongeren ten goede komen en de tolerantie tussen jong en oud bevorderen. Overlast en criminaliteit moeten zoveel mogelijk worden beperkt. Lopende projecten zijn de Multi-cultbus, Y-voice, Kids doen er toe, Campus en Escamp Express.

- **Het zeswijkenoverleg**
In dit overleg zit naast gemeente, corporaties en de politie ook bewoners en bewonersorganisaties.
- **Stichting Welzijn Escamp**
Stichting Welzijn Escamp biedt activiteiten aan op het gebied van maatschappelijk werk, ouderenwerk, volwassenenwerk, peuterspeelzaalwerk, jongerenwerk en sociaal cultureel werk. Stichting Welzijn Escamp neemt deel aan een groot aantal samenwerkingsverbanden, zoals: netwerk preventief jeugdbeleid Escamp, samenwerkingsverband Jongerenproblematiek Escamp, De Kans, Signaleringsoverleg, werkgroep drugsproblematiek Escamp, managementteam stadsdeel Escamp, stedelijk overleg directies DWO's-OCW, DWO directie-overleg.
Stichting Welzijn Escamp heeft een project schuldhelpverlening opgezet. Dit project is speciaal gericht op begeleiding en financiële hulpverlening van mensen, die werkzaam zijn in het kader van de Melkert- en Banenpoolregeling, alsmede mensen die een scholingstraject volgen bij de Leerwerkcentra.

Samenwerkingsverbanden

- **Basisnetwerken Jongeren in Escamp**
Voor elk van de 6 wijken in Escamp is een zogenaamd basisnetwerk opgericht. Dit bestaat uit vertegenwoordigers van de politiek, Stichting Welzijn Escamp en Stichting De Boog. De basisnetwerken richten zich met op de (preventieve) aanpak van de jongerenproblematiek.

5.7 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat zowel op centraal als op stadsdeelniveau veel organisaties actief zijn op het gebied van justitie en welzijn. Veel organisaties werken reeds samen om een integrale probleemaanpak mogelijk te maken. Het ligt dan ook voor de hand om in de uitvoeringsfase van Justitie in de Buurt bij bestaande structuren aan te sluiten. De beide managementteams in de stadsdelen zijn hier met name voor geschikt. In de startfase zal heeft het OM vooral een aanjaagfunctie.

6 Schets van samenwerking

Op welke manier moet Justitie in de Buurt in de beide wijken worden vormgegeven? Wat is een goede samenwerkingsvorm? Is er draagvlak voor Justitie in de Buurt bij de diverse partners? En wat zijn randvoorwaarden voor een succesvolle samenwerking voor Justitie in de Buurt?

6.1 Mening respondenten

In dit laatste hoofdstuk worden de meningen weergegeven van de diverse respondenten. Op basis van de gehanteerde ddq-lijst kan worden aangegeven of de uitspraken voor een grote of kleine groep respondenten gelden. Overigens moet worden opgemerkt dat de respondenten veelal op leidinggevend niveau werkzaam zijn. Onduidelijk is hoe de samenwerking op de werkvloer nu al gestalte krijgt.

Aanbevelingen op basis van de mening van respondenten in paragraaf 6.1 zijn in de tekst *cursief* weergegeven. De teksten van paragraaf 6.2 en 6.3 bevatten verdere aanbevelingen ten aanzien van de vormgeving van samenwerking rond Justitie in de Buurt in de startfase en de vervolgfase.

Noodzaak en behoefte aan verdere gezamenlijke aanpak

Bijna alle respondenten erkennen dat de problematiek in beide wijken van een zodanige aard is, dat een gezamenlijke, integrale aanpak nodig is. Een respondent merkt op dat samenwerking tussen de organisaties noodzakelijk is "want geen enkele organisatie is in staat de problemen alleen op te lossen". Justitie in de Buurt sluit aan bij de behoefte (van een groot aantal respondenten) om de problemen in de wijk op een integrale manier aan te pakken. Volgens een groot aantal respondenten draagt Justitie in de Buurt zelfs bij aan het realiseren van de doelstellingen van de eigen organisatie. Geconcludeerd kan worden dat er dus zeker draagvlak is voor Justitie in de Buurt bij de samenwerkingspartners. Overigens moet wel worden opgemerkt dat de meeste respondenten nog niet duidelijk voor ogen hebben wat precies onder Justitie in de Buurt moet worden verstaan.

Aanbeveling 1

Dit betekent dat vooral in de aanvangsfase geïnvesteerd moet worden in het verder concretiseren van de visie van het Openbaar Ministerie (samen met andere reeds betrokken partners in de justitieketen) die ten grondslag ligt aan het inzetten van Justitie in de Buurt en in het expliciteren van wat de beoogde meerwaarde van Justitie in de Buurt voor diverse betrokkenen is of kan zijn.

Vroegtijdige aanpak

Volgens de meeste respondenten is de situatie vooral met betrekking tot de leefbaarheid in het Centrum ernstiger dan in Escamp. Toch wijst een aantal respondenten erop dat vanwege de probleemexport van het Centrum naar Escamp het noodzakelijk is om nu actie te ondernemen in Escamp om op die manier problemen te voorkomen of beter beheersbaar te maken.

Aanbeveling 2

Dit betekent dat het vroegtijdig en actief samenbrengen (en in kaart brengen) van signalen door betrokken partners noodzakelijk is om als problematisch gekenschetste ontwikkelingen voor te zijn of daar actief op in te zetten.

Samenwerking tussen de partners

Hieronder volgen de opvallendste gegevens die uit de interviews naar voren zijn gekomen:

- de verschillende organisaties weten elkaar (nog) niet altijd te vinden, omdat niet duidelijk is wie in welke organisatie waar mee bezig is. Dit geldt met name voor de gemeentelijke organisatie. Voor buitenstaanders is moeilijk grip te krijgen wie nu op welk beleidsterrein actief is en wie betrokken is bij welk project. Er is behoefte aan een centraal aanspreekpunt bij de gemeente.
- de samenwerking en de afstemming tussen partners verloopt vaak moeizaam.
- er is geen goede informatieverstrekking tussen de diverse organisaties onderling: er wordt geen informatie uitgewisseld over de cliënten van de verschillende organisaties of de informatie komt veel te laat. Klanten die in kaartenbakken van meerdere organisaties voorkomen profiteren hiervan in voor de organisaties negatieve zin. Met andere woorden:
 - organisaties worden tegen elkaar uitgespeeld;
 - nog niet alle organisaties zijn in staat over de eigen beleidsmuur heen te kijken;
 - de samenwerking tussen sommige partners is vrij anoniem en bestaat bijvoorbeeld alleen uit contact via de fax;
 - bij sommige respondenten bestaat de vrees dat er soms wordt vergaderd om te vergaderen en dat er te weinig nadruk ligt op het ondernemen van actie;
 - sommige organisaties hebben bewust gekozen om zich wijkgericht te organiseren om op die manier dicht bij de problematiek in de wijk te staan en zodoende sneller en efficiënter op bepaalde problemen te kunnen reageren. Dergelijke organisaties zijn tevreden over deze wijkgerichte manier van werken;
 - de samenwerking met bewoners/bewonersorganisatie verloopt moeizaam. Er is behoefte aan een aanspreekpunt met de wijk. Nu is er sprake van een lappendeken aan bewonersorganisaties. De bewoners die actief zijn in een organisatie hebben vaak onvoldoende kwaliteit in huis om op gelijkwaardig niveau met de professionele organisaties over problemen te kunnen discussiëren.

Aanbeveling 3

Deze opsomming geeft aan dat ten aanzien van (bestaande en beoogde) samenwerking investeringen nodig zijn. Vooral het verbeteren van de onderlinge informatie-uitwisseling over wie waarmee bezig is (en wie wat signaleert), wie precies welke cliënten 'bedient' als ook het bevorderen van een integrale ('over eigen muren heen') werkwijze en aanpak dienen met het oog op de verdere ontwikkeling van Justitie in de Buurt verder te worden geïntensiveerd.

Interne organisatie

Opvallend is dat bijna alle respondenten aangeven dat ze over te weinig financiële middelen beschikken om -voor zover zij dat kunnen inschatten- Justitie in de Buurt goed te kunnen invoeren. De meeste respondenten geven aan dat de medewerkers wel over voldoende vaardigheden beschikken. De organisaties hebben echter te weinig tijd en capaciteit (arbeidskracht) om een bijdrage te kunnen leveren aan Justitie in de Buurt.

Aanbeveling 4

Organisaties waarmee samenwerking wordt beoogd in het kader van Justitie in de Buurt zeggen onvoldoende middelen beschikbaar te hebben voor de verwachte inzet; tegelijkertijd heeft men nog niet concreet voor ogen welke inzet verwacht wordt in het kader van Justitie in de Buurt. Gelet hierop zullen benodigde en beschikbare middelen zorgvuldig moeten worden gewogen.

Goede interne en externe communicatie

Alle respondenten geven aan dat een goede interne en externe communicatie noodzakelijk is om Justitie in de Buurt succesvol te laten zijn. De interne communicatie moet vooral gericht zijn op het creëren van draagvlak binnen de organisaties. Daarbij is er vooral veel werk te verrichten binnen het OM. Veranderingen binnen deze organisatie vergen nogal wat masseerwerk. Deze afwachtende houding lijkt samen te hangen met een strikte interpretatie van wat de werkzaamheden van het OM dienen te zijn: "Het OM is er niet om welzijnstaken op zich te nemen. " Volgens een van de respondenten kan Justitie in de Buurt wel een aangrijpingspunt zijn om ervoor te zorgen dat "het OM zich meer bezig gaat houden met de voorkant dan met de achterkant van een probleem." Het OM zou volgens diezelfde respondent op een meer creatieve manier met het strafrecht om moeten gaan.

Aanbeveling 5

De communicatie over de aanpak van Justitie in de Buurt dient zo helder en concreet mogelijk te zijn. Daarbij zal de beoogde en verwachte (praktische) meerwaarde voor de betrokken organisaties in beeld moeten worden gebracht.

Thema's

Op de vraag of Justitie in de Buurt zich nog op andere thema's dan wonen, werken, opleiding en schuldsanering zou moeten richten geven een aantal respondenten de volgende suggesties:

- vrijetijdsbesteding;
- veiligheid.

Krachtige regisseur

Bijna alle respondenten geven de voorkeur aan een regisseursrol voor het OM. De redenen hiervoor zijn:

- Het OM neemt door middel van dit onderzoek al het voortouw (met andere woorden: Het OM wil Justitie in de Buurt, dan moet ze dat project ook maar trekken);
- Het OM heeft toegang tot veel informatiekkanalen;
- Het OM maakt op die manier de betrokkenheid met de wijk duidelijk
Opvallend is dat een aantal medewerkers van het OM juist een rol zien weggelegd voor de reclassering.

Aanbeveling 6

Het OM blijft een krachtige regie- en coördinatierol vervullen/continueren. Op basis van duidelijke uitgangspunten en een heldere (gedeelde) visie wordt ingezet op het vergroten van de maatschappelijke effectiviteit van justitie/de justitieketen bij de uitvoering van Justitie in de Buurt.

Vestiging in de wijk

In verband met de zichtbaarheid van Justitie in de Buurt geven bijna alle respondenten de voorkeur aan fysieke aanwezigheid in de wijk. Dat kan in de vorm van een apart gebouwtje of door bijvoorbeeld op een politiebureau in de wijk gevestigd te zijn. Een respondent merkt op dat het bureau voldoende toegerust moet zijn, dus: goede telefoon, computer, fax, etc.

Aanbeveling 7

Bij de huisvesting van Justitie in de Buurt zal in ieder geval een plek gekozen moeten worden waarbij zichtbaarheid en herkenbaarheid in de wijk zo groot mogelijk is.

Aansluiten bij bestaande structuren

Het merendeel van de respondenten geeft de voorkeur aan aansluiting bij bestaande overlegstructuren, met name de managementteams die in beide wijken al bestaan. Daar zitten immers al een groot aantal partners om de tafel, die zich bezighouden met de vier benoemde thema's. Justitie in de Buurt zou hier als agendapunt kunnen worden ingelast. Dit kan echter pas wanneer duidelijk is hoe Justitie in de Buurt wordt vormgegeven. Om de structuur voor Justitie in de Buurt te bepalen, kan het beste een projectorganisatie worden ingericht. Het OM neemt hierbij het voortouw.

Aanbeveling 8

Waar mogelijk verdient het (mede gezien vanuit de verwachte tijdsinvestering voor betrokkenen) voorkeur bij het opzetten van overlegstructuren op termijn aan te haken of aansluiting te zoeken bij bestaande overlegstructuren.

6.2 Samenwerking in het kader van Justitie in de Buurt: de startfase

Om tot een werkwijze en stappenplan te komen is naast inventarisatie van de bestaande structuren in de twee stadsdelen gekeken naar hoe de andere JIB's³ in den lande te werk zijn gegaan. Gevraagd is naar de manier waarop doelstellingen zijn geformuleerd, met welke partners wordt samengewerkt en hoe die samenwerking is vormgegeven. Uit die inventarisatie blijkt dat de meeste JIB-projecten:

- de eerste jaren vooral veel tijd besteden aan het (verder) uitbouwen van contacten met partners in de wijk;
- doelstellingen vastleggen in een plan van aanpak;
- de samenwerking met de partners pas na verloop van tijd schriftelijk vastleggen;
- bijna alle JIB's bezig zijn met het ontwikkelen van samenwerkingsprotocollen;

Het geven van een algemene blauwdruk voor samenwerking tussen de diverse participerende partners in JIB is vrijwel onmogelijk. De ontwikkeling van samenwerkingsprotocollen zal vooral in *overleg met de samenwerkende partners* plaats moeten vinden. In de praktijk blijkt dat het management van de deelnemende partners hiertoe het voortouw neemt. De resultaten van dit overleg worden -vervolgens- gecommuniceerd naar het middenkader en de werkvloer. Op basis van de documentenanalyse en de interviews worden de contouren van een samenwerkingsmodel in beeld gebracht.

Noot 3 Informatie is opgevraagd bij jib Amsterdam-Overtoomse Veld, Amsterdam De Pijp, Haarlem en Rotterdam-Delfshaven.

Stap 1: Projectorganisatie installeren

De samenwerkingspartners zien een duidelijke rol weggelegd voor de bestaande managementteams als onderdeel van de JiB-overlegstructuur. De managementteams kunnen inderdaad in de vervolgfase de rol van overlegplatform vervullen. Ter voorbereiding hierop zal in de aanloopfase echter eerst een projectorganisatie moeten worden opgezet. Deze projectorganisatie zal namelijk Justitie in de Buurt in de beide stadsdelen eerst "handen en voeten" moeten geven, met andere woorden: duidelijk maken wat Justitie in de Buurt is, welke organisaties erbij betrokken zijn, doelstellingen formuleren en protocollen ontwikkelen.

Het ligt voor de hand om het initiatief voor de installatie van de projectorganisatie neer te leggen bij de partners die nu al om de tafel zitten in verband met de ontwikkeling van Justitie in de Buurt. Dit zijn het OM, politie, reclassering en de gemeente Den Haag. De projectorganisatie bestaat uit een *stuurgroep* van direct betrokken partners uit de justitieketen die regisserend, coördinerend en besluitvormend zal zijn en een *werkgroep* die (breder van samenstelling kan zijn en) belast wordt met het leveren van aanzetten voor een plan van aanpak en de uitvoering daarvan. Dit plan van aanpak dient door de stuurgroep te worden vastgesteld. Eventueel kan ervoor worden gekozen om voorafgaand aan het opstellen van het plan van aanpak een intentie-overeenkomst op te stellen, waarin de participerende organisaties de bereidheid uitspreken tot het leveren van een gezamenlijke inspanning.

Stuurgroep

Binnen de projectorganisatie wordt de stuurgroep als volgt worden samengesteld:

- OM: unithoofd Haaglanden
- OM: de accountmanager gsb-beleid
- Gemeente Den Haag: het hoofd algemene bestuursaangelegenheden van de gemeente
- Politie Haaglanden: portefeuillehouder Justitie in de Buurt
- Raad voor de Kinderbescherming
- Reclassering: unitmanager
- Bureau Halt

De stuurgroep houdt zich bezig met het vaststellen van de hoofdlijnen van het beleid in het kader van Justitie in de Buurt en het binnen de eigen organisaties afdekken van (en creëren van draagvlak voor) dat beleid en met coördinerende werkzaamheden (onder regie van het OM).

Werkgroep

Binnen de projectorganisatie wordt de werkgroep als volgt worden samengesteld:

- OM: de accountmanager gsb-beleid;
- OM: Jib-functionaris;
- OM: politieparketsecretarissen;
- Gemeente Den Haag: de wijkcoördinatoren van beide wijken;
- Politie Haaglanden: de bureauchefs de in de stadsdelen gevestigde bureaus;
- Raad voor de Kinderbescherming;
- Reclassering;
- Bureau Halt.

De werkgroep houdt zich vooral bezig met het ontwikkelen en voorbereiden van een plan van aanpak voor Justitie in de Buurt in de twee stadsdelen en het treffen van voorbereidende werkzaamheden. Daarbij wordt met name gekeken naar de vraag hoe het 'zakenoverleg' (en de noodzakelijke coördinatie in dat overleg) binnen Justitie in de Buurt vormgegeven moet worden.

Door het opnemen van de pps'ers in de werkgroep komt aansluiting met 'justitie dicht bij de wijk' tot stand. De werkgroep kan in de vervolgfase worden aangevuld met partners die zich specifiek richten op de thema's wonen, werken, opleiding en schuldsanering.

Werkgroep en stuurgroep stemmen onderling af hoe de verdere communicatie, zoals eerder gememoreerd essentieel voor het welslagen van de Justitie in de Buurt aanpak, ten aanzien van Justitie in de Buurt zal geschieden. De beschrijving en de werkwijze van de projectorganisatie dient schriftelijk te worden uitgewerkt en vastgelegd.

Stap 2: Maken van een probleemanalyse

Door de werkgroep zal op basis van een open uitwisseling ten aanzien van probleemsignalering door betrokken organisaties binnen de twee wijken een probleemanalyse moeten worden gemaakt van de beide wijken. In dit onderzoek is al een beeld geschetst van de criminaliteit en de sociale problemen in de beide stadsdelen. Deze informatie kan door de werkgroep als basis worden gebruikt voor een verfijndere analyse van de gebieden. Op een meer gedetailleerd niveau zullen de betrokken organisaties aan de hand van de vier thema's wonen, werken, opleiding en schuldsanering elkaar moeten informeren over het aanbod dat door iedere organisatie wordt gedaan, hoe het aanbod op elkaar afgestemd is, waar de overlap zit, hoe het huidige cliëntenbestand eruit ziet en de overlap daarin. In schema 6.1 wordt alvast een voorzet gedaan.

Tabel 6.1 Samenwerking op de vier thema's in de beide stadsdelen

Thema	Partners	Clënten
Wonen	Woningbouwcorporaties	• "Reguliere" huurders • Huurders met financiële en sociale problemen (project Huishouden en project Huishoudgeld)
	Reclassering i.s.m. RIBW	• Ex-verslaafden • Psychiatrisch patiënten
	SWOS	Bewoners met huurachterstanden (project Huishouden en project Huishoudgeld)
Werken	Gemeente Den Haag/Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten	Van makkelijk tot zeer moeilijk bemiddelbaar (weinig sociale vaardigheden, geen sociale structuur)
	Stichting De Boog	Marokkaanse en Turkse jongeren die moeilijk bemiddelbaar zijn.
	Reclassering	Moeilijk tot zeer moeilijk bemiddelbaar (criminele achtergrond vaak gecombineerd met weinig sociale vaardigheden, geen sociale structuur).
Schulden	Bureau Schuldhulpverlening	Clënten met schulden alsmede cliënten met een laag inkomen.
	SWE	Schuldhelpverleningsproject voor mensen die werkzaam zijn in het kader van Melkert- en Banenpoolregeling en mensen die scholingstraject volgens bij Leerwerkcentra
	SWOS	Project huishoudgeld (zie wonen)
	Woningcorporaties	Huurders met financiële en sociale problemen (project Huishouden en project Huishoudgeld)
Opleiding	Gemeente Den Haag/Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Van makkelijk tot zeer moeilijk bemiddelbaar (weinig sociale vaardigheden, weinig of geen opleiding)
	Politie/Justitie	Project De Kans: jongeren met meerdere politiecontacten

Stap 3: Maken van een plan van aanpak

Op basis van de probleeminventarisatie en -analyse stelt de werkgroep in samenwerking met de stuurgroep zowel voor justitiepartners als voor de partners betrokken bij het nazorgtraject wenselijke prioriteiten vast voor ieder stadsdeel. Deze prioriteiten moeten vervolgens worden vertaald naar concreet meetbare doelstellingen op de vier thema's met daarbij behorende

handhavingsarrangementen voor de lange, middellange en korte termijn. In het plan van aanpak moet tevens worden vermeld:

- welke gezamenlijke visie ten grondslag ligt aan het plan van aanpak;
- wie welke informatie heeft over welke doelgroep;
- hoe de informatiestromen tussen de diverse partners wordt uitgewisseld en binnen welke termijn;
- welke projecten er momenteel in uitvoering zijn voor ieder thema;
- met welke organisaties iedere partner een samenwerkingsverband heeft;
- welke middelen (financiën, capaciteit) door iedere partij kunnen en zullen worden ingezet;
- waar jib gehuisvest zal worden;
- op welke termijn het plan van aanpak wordt geëvalueerd;
- wie het centrale aanspreekpunt voor ieder thema is.

Het concept-plan van aanpak wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de stuurgroep. Na besluitvorming in de stuurgroep kan het geagendeerd worden in de managementteams.

Mogelijke doelstellingen JIB

Hoofddoelstelling: Het leveren van een effectieve bijdrage aan de leefbaarheid en veiligheid(sgevoelens) in het Centrum en in Escamp, binnen de wettelijke kaders, taken en mogelijkheden.

Deze centrale doelstelling kan worden uitgewerkt in externe en interne subdoelstellingen. Externe doelstellingen zijn gericht op de bewoners van de stadsdelen. Interne doelstellingen zijn gericht op de eigen organisatie en de justitiële partners.

Externe subdoelstellingen:

- Vroegtijdig snel en consequent handelen en streven naar optimale kwaliteit van de strafrechtspleging;
- Uitdragen naar bewoners wat de (on)mogelijkheden zijn van de JIB;
- Snel, herkenbaar en zichtbaar inspelen op actuele ontwikkelingen in de buurt.

Interne subdoelstellingen:

- Elkaars (on)mogelijkheden, taken en verantwoordelijkheden leren kennen;
- Intensief leren samenwerken, zodat de lijnen worden verkort, om de externe doelstellingen te behalen;
- Continue kwaliteitstoets met betrekking tot het handelen en functioneren in het algemeen en de strafrechtspleging in concreto.
- Verbeteren van inzicht in de problemen van de buurt om uiteindelijk probleemgerichter en geconcentreerder te werken;
- Onderzoeken wat de rol van het parket is bij het vormen van handhavingsarrangementen.

In de volgende kaders worden voorbeelden gegeven van concreet meetbare doelstellingen.

JIB Haarlem: Concreet meetbare doelstellingen

Doelstelling: Op 31 december 1998 is JIB bij 20 % van de aangehouden daders in staat binnen de eerste (wettelijke) 6 uur na de aanhouding een dusdanige intake te doen dat relevante partners bij de behandeling van de casus binnen 2 werkdagen geïnformeerd kunnen worden.

Gerealiseerd: Ja

Doelstelling: Op 1 januari 1999 is er een uitgewerkt plan hoe Slachtofferhulp, reclassering, politie en OM samen zullen werken bij schade- en conflictbemiddeling. Onderdeel van het plan is een gezamenlijke (voorlopige) procesbeschrijving.

Gerealiseerd: Nee

Doelstelling: Op 1 januari 1999 is de overlast rond het Van Konijnenburgcomplex (Schalkwijk) opgelost in samenwerking met JIB en andere partners. De aanpak resulteert mede in een modelplan van aanpak voor overlastsituaties rond flatcomplexen

Gerealiseerd: Nee (deel gerealiseerd: overlast rond Konijnenburgcomplex is opgelost, plan van aanpak is in ontwikkeling).

Stap 4: Interne en externe communicatie

Nadat het plan van aanpak is opgesteld zal het zowel naar de stadsdelen als naar de interne organisatie van de diverse partners gecommuniceerd moeten worden, met andere woorden: Wat is JIB, wat wil JIB, wat kan JIB en wat doet JIB? De diverse partners zijn daarbij verantwoordelijk voor de communicatie binnen hun eigen organisatie. Het OM zorgt voor de communicatie naar de bewoners van de stadsdelen toe.

Handhavingsarrangement Rotterdam Delfshaven

In Delfshaven was sprake van toegenomen drugsoverlast op straat. Reden voor JIB Delfshaven om hierop actie te ondernemen. Er werd een speciale werkgroep geformeerd die in eerste instantie belast werd met het opstellen van een zogenaamd *handhavingsarrangement* en in tweede instantie met de uitvoering daarvan. In deze werkgroep zaten een beleidssecretaris van jib, beleidsmedewerkers van de deelgemeente Delfshaven en de plv. districtschef van de politie.

De werkgroep heeft eerst een analyse gemaakt van het probleem (aard, omvang, oorzaken en locatie in de wijk waar probleem zich voordoet). Daarna is voor de aanpak van het probleem naar relevante partners gezocht, is een gezamenlijke doelstelling en resultaat geformuleerd en is een handhavingsarrangement opgesteld voor de korte termijn. In bijlage 4 treft u de uitwerking van zo'n korte termijn handhavingsarrangement aan.

De werkgroep komt iedere veertien dagen bij elkaar om de voortgang te bespreken en om het handhavingsarrangement bij te stellen. In het handhavingsarrangement wordt bijvoorbeeld ook de vakantieperiode van de verschillende partners aangegeven. Het handhavingsarrangement is op die manier een echt werkdocument dat op basis van nieuwe informatie steeds weer wordt aangepast en gevoed. De betrokken partners voorzien elkaar daartoe o.a. van cijfermatige informatie.

Jib Amsterdam - Overtoomse Veld

Voorbeelden van doelstellingen en samenwerkingspartners:

- Het Jib zal aansluiten bij het reeds bestaande jeugdplatform in Slotervaart/Overtoomse Veld. Verschillende bij de jeugd betrokken instanties maken hier deel van uit, het Amsterdamse parket vooralsnog niet. Het platform zal zaakgebonden informatie uit gaan wisselen over problematische en/of criminele minderjarigen, zodat deze door de daartoe best geëquipeerde instantie kunnen worden geholpen (doorverwijsfunctie);
Partners: Halt, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Stadseel (leerplichtambtenaar) en het OM.
Doelstelling(en): Aansluiten bij het platform (OM) en Privacy-regeling tot stand brengen.
- In het Jib zullen met verdachten die nog te jong zijn om strafrechtelijk vervolgd te kunnen worden (jonger dan 12 jaar) en ouders, zo mogelijk gesprekken gevoerd worden om toch een reactie te geven op ongewenst gedrag. De aanwijzing STOP-reactie zal daarbij leidend zijn. Eventueel wordt in overleg met de ouders een passende reactie bedacht.
Partners: Halt, Politie, Raad voor de Kinderbescherming/Bureau Jeugdzorg Amsterdam.
Doelstellingen: 5 gesprekken

Benodigde inspanningen startfase

Gegeven het feit dat de startfase zo kort mogelijk zal zijn (bijvoorbeeld 6 maanden) en tijdens de startfase het nodige materiaal uitgewerkt moet worden zal van betrokkenen in de projectorganisatie in korte tijd de nodige inzet worden verwacht.

Voor de deelnemers aan de *stuurgroep* zal de geschatte tijdsinvestering als volgt zijn:

- vergaderingen: naar schatting 3 - 4 bijeenkomsten;
 - voorbereiding vergaderingen: naar schatting 1 - 2 uur per bijeenkomst.
- Het zwaartepunt ten aanzien van de voorbereiding van schriftelijke stukken (secretariaatsfunctie) komt bij het Openbaar Ministerie te liggen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met extra secretariële ondersteuning van unithoofd en accountmanager gsb-beleid.

Voor de deelnemers aan de *werkgroep* zal de geschatte tijdsinvestering als volgt zijn:

- vergaderingen: naar schatting 4 bijeenkomsten;
- voorbereiding vergaderingen: naar schatting 1 - 2 uur per bijeenkomst;
- voorbereidingswerk in verband met uitzoeken en aanleveren materiaal- t.b.v. probleemanalyse, plan van aanpak en in verband met uitwerken communicatieplan: 2 dagen.

Het zwaartepunt (secretariaat) en de coördinatie (en het voortouw) in de voorbereiding zal weer bij het Openbaar Ministerie komen te liggen. Verwacht mag worden dat probleemanalyse, plan van aanpak en het communicatieplan uiteindelijk door het OM geproduceerd/geredigeerd worden. Ook hier dient rekening te worden gehouden met extra secretariële ondersteuning van de OM-vertegenwoordigers.

6.3 Samenwerking in het kader van Justitie in de Buurt: de vervolgfase

In de vervolgfase kan een onderscheid worden gemaakt in samenwerking op het niveau van management en beleid en samenwerking op uitvoerend niveau (werk- of zakenoverleg). Daarbinnen kan een onderscheid worden gemaakt in samenwerking tussen justitiepartners (kernpartners) en (brede) samenwerking tussen partners betrokken in het kader van het nazorgtraject.

Samenwerking op niveau van management en beleid

Gelet op de diverse overlegstructuren die al in de beide stadsdelen bestaan en volgens de meeste respondenten naar behoren functioneren, dient naar onze mening, vooral waar het gaat om de (brede) samenwerking met partners betrokken bij het JIB-nazorgtraject, te worden voorkomen dat er een nieuwe overlegstructuur ingevoerd wordt. Na de startfase (dus: nadat er door de projectorganisatie een plan van aanpak is opgesteld) kan het beste en ook relatief eenvoudig worden aangesloten bij de managementteamoverleggen.

In de beide managementteams zijn namelijk de organisaties die zich richten op de thema's wonen, werken, opleiding en schuldsanering vertegenwoordigd. Het plan van aanpak dat in de startfase is geproduceerd kan voor de vergaderingen van het managementteam worden geagendeerd. De beide managementteams fungeren als gremium om in een breed kader de werkzaamheden op elkaar af te stemmen.

Indien justitiepartners (kernpartners) dat noodzakelijk achten zou daarnaast op managements- en beleidsniveau aanvullend overleg gerealiseerd kunnen worden waarbij wel heldere afspraken worden gemaakt over informatie-uitwisseling naar de brede overlegstructuur (de managementteamoverleggen).

Taken en verantwoordelijkheden die door deze samenwerking dienen te worden gedekt zijn dezelfde als die van de stuurgroep in de startfase: registrerend, coördinerend en besluitvormend.

Samenwerking op uitvoerend niveau (werk- of zakenoverleg)

Bij de samenwerking op uitvoerend niveau zal een link moeten worden gelegd met de andere (in het kader van nazorgtrajecten) betrokken partners/uitvoeringsinstellingen in het betreffende stadsdeel. Schema 6.1 kan hierbij als hulpmiddel worden gebruikt.

Er kan aansluiting worden gezocht bij het case-overleg tussen justitiepartners, dat vrij frequent plaatsvindt. Het is echter niet te verwachten dat alle vertegenwoordigers van instellingen die een (beoogde) bijdrage kunnen leveren in het kader van het nazorgtraject in dezelfde frequentie zullen kunnen deelnemen.

In een suboptimale situatie kan worden bedacht om op uitvoeringsniveau in brede samenstelling op een andere frequentie te overleggen (het werkoverleg zou dan bijvoorbeeld eens per maand in brede samenstelling gevoerd worden). In een optimale situatie kan worden gedacht aan de mogelijkheid om vanuit de partners in het nazorgtraject een coördinerend (uitvoerend) functionaris te laten aanschuiven en deelnemen aan het frequente zakenoverleg tussen justitiepartners. Deze functionaris zou dan tevens een bijdrage kunnen leveren aan de noodzakelijke samenwerking binnen en afstemming van het gezamenlijke aanbod van de partners in de welzijnsketen en daarbinnen de functie van casemanager kunnen vervullen.

De vraag naar de financiering van een dergelijke functionaris is dan aan de orde. Hoewel deze functionaris een bijdrage kan leveren aan het stroomlijnen en op maat snijden van het aanbod van verschillende instellingen op cliëntniveau, zal het dan toch vooral om een extra investering gaan waarvoor extra financiering onvermijdelijk zal blijken.

Benodigde inspanningen vervolgfase

In de vervolgfase kan een onderscheid worden gemaakt in samenwerking op het niveau van management en beleid en samenwerking op uitvoerend niveau.

Voor deelnemers aan *samenwerking op het niveau van management en beleid* zal de geschatte tijdsinvestering beperkt zijn. Voor de huidige deelnemers aan de managementteams wordt geen extra tijdsinvestering voorzien. Voor het OM betekent deelname wel een extra tijdsinvestering, aangezien zij momenteel nog niet deelnemen aan de managementteams. Aan die managementteams zullen namens het OM de accountmedewerker gsb-beleid en de JIB-functionaris in het stadsdeel deelnemen (één vergadering per maand/6 weken).

Mocht ervoor worden gekozen om naast het overleg in de managementteams aparte bijeenkomsten te beleggen van justitiepartners (kernpartners) in het kader van Justitie in de buurt dan kan naar onze inschatting worden volstaan met een minder intensieve frequentie (bijvoorbeeld eens per drie maanden, eventueel ook aan te haken bij bestaand (gebieds-)overleg.

Voor de deelnemers aan *samenwerking op uitvoerend niveau* is hiervoor voorgesteld aan te sluiten bij het bestaande werk-/zakenoverleg tussen justitiepartners.

In de geschetste suboptimale variant zou dat werk-/zakenoverleg een tijdsinvestering van één bijeenkomst per maand vergen van partners uit de welzijnsinfrastructuur die nog niet deelnemen aan dat overleg.

In de optimale variant neemt de casemanager deel aan alle bijeenkomsten en wordt door de partners in het kader van het JIB-nazorgtraject aansluiting gezocht bij bestaand werkoverleg, waaraan dan ook de casemanager deelneemt. Of en hoe vaak deze partners momenteel al voor werk-/zakenoverleg om tafel zitten is op basis van het onderzoeksmateriaal niet aan te geven. Het moge duidelijk zijn dat voor het benodigde overleg in de vervolgfase, afhankelijk van de huidige tijdsinvestering, enige extra tijdsinvestering met zich meebrengt.

Werk- en zakenoverleg dient echter vooral ter stroomlijning van het aanbod van deelnemende instellingen en organisaties naar cliënten toe. De verwachting is dan ook gerechtvaardigd dat deze extra tijdsinvestering zich zal terugverdienen door een betere, efficiëntere en meer slagvaardige inzet van mensen en middelen (lees: tijdwinst) in de uitvoering naar cliënten toe. Op basis van stap 2 in de startfase zal zichtbaar moeten worden of met de gezamenlijke aanpak ook nieuwe cliënteel (lees: meer werk) te verwachten is voor de verschillende partners in het nazorgtraject.

Nogmaals: OM als initiator en voortrekker

Het voortouw voor Justitie in de Buurt moet genomen worden door het OM. Op die manier kan de betrokkenheid met de wijk beter tot uitdrukking komen of zoals een van de respondenten het formuleerde: Door Justitie in de Buurt kan het OM laten zien dat het zich niet alleen met de achterkant, maar ook met de voorkant van een probleem bezighoudt. Bovendien vormt Justitie in de Buurt zo een logisch vervolg op justitie dichterbij de wijk. Het feit dat de gebiedsofficier nauw betrokken is bij Justitie in de Buurt en het feit dat Justitie in de Buurt op managementniveau is ingebed in de organisatie van het parket toont aan dat het belang ervan terdege wordt onderkend.

Bijlage 1 Lijst van respondenten

de heer O. van der Veen
mevrouw M. Wittebol
mevrouw S. Schläferleit
mevrouw T. Berkien

de heer D. Hooijmeijer
de heer M. van den Honert
de heer P. Bosland
de heer E. van der Kal
mevrouw M. Bruins
de heer T. Debets
de heer Opstal
de heer Bergwerf
de heer Van der Plas
de heer Andriessen
de heer Ouderdorp

de heer Derna
de heer C. Rog

mevrouw R. de Boer
de heer Mellema

Officier van Justitie Unit Haaglanden
Accountmanager gsb-beleid
Unitmanager Reclassering Nederland
Stichting Welzijnsorganisatie Schilders-
wijk
Directeur Escamp Groep B.V.
Gebiedsofficier Unit Haaglanden
Gebiedssecretaris Unit Haaglanden
Politieparketsecretaris
Politieparketsecretaris
Politieparketsecretaris
Bureauchef Transvaal
Bureauchef Escamp
Bureauchef Schilderswijk
Hoofd werkgelegenheidsprojecten
Teamleider Beleidszaken/sector bij-
stand/ dienst Sociale Zaken en Werkge-
legenheidsprojecten/gemeente Den
Haag
Districtsmanager Haagwonen
Hoofd Algemene Bestuurlijke Aangele-
genheden/bestuurdienst Gemeente
Den Haag
Stadsdeelcoördinator Escamp
Stadsdeelcoördinator Centrum

Bijlage 2 Vragenlijst

Vragenlijst Justitie in de Buurt (JiB)

1 Betrokkenheid eigen organisatie bij de wijk

- a Wat is uw functie?
- b Kunt u uw eigen organisatie kort omschrijven (doelstelling, omvang, activiteiten, budget, subsidiënten, aantal formatieplaatsen)?
- c Op welke wijze is uw organisatie bij de wijk betrokken? Werkt u wijkgericht of gemeentebreed?

2 Oordeel over de wijk

- a Wat zijn volgens u de belangrijkste problemen van de wijk?
- b Waarom?
- c Welk beeld heeft u van de criminaliteit in de wijk?
- d Waarop is dat beeld gebaseerd?
- e Indien de huidige inzet van organisaties gelijk blijft, verwacht u dan dat de buurt verslechterd, verbeterd of hetzelfde blijft?

3 Samenwerking

- a Werkt u samen met andere organisaties in de wijk?
- b Met welke organisaties en op welk terrein (scholing, werk, wonen, schuldsanering)?
- c Hoe verloopt deze samenwerking?
- d Zou u met (andere) organisaties willen samenwerken?

Uitleg over JiB

4 Justitie in de Buurt

- a JiB wil zich richten op de thema's wonen, werken, schuldsanering en opleiding. Wat vindt u van de gekozen thema's?
- b Wat is uw mening over JiB in deze wijk? Is het wenselijk het in deze wijk in te voeren?
- c Welke organisaties moeten hierin, volgens u, samenwerken?
- d Op welke wijze kan deze samenwerking vorm krijgen?
- e Welke rol ziet u voor uw eigen organisatie weggelegd?
- f Betekent dit een nieuwe manier van werken of een kleine aanpassing van de huidige werkwijze?
- g Zou dit kosten met zich meebrengen of betekent het een herschikking van middelen of personeel?
- h Welke (rand)voorwaarden zijn belangrijk voor het slagen van JiB in deze wijk (succesfactoren)?
- i Welke factoren vormen een gevaar voor het slagen van JiB in deze wijk (faalfactoren)?
- j Wat verwacht u van het invoeren van JiB in deze wijk?

Bijlage 3 Geraadpleegde literatuur

- Jaarverslag Stichting Welzijn Escamp Jaarverslag 1996-1998
- Jib, een tussenstand, Eerste bevindingen van een procesevaluatie, M. Grapendaal, F. Luykx, WODC, maart 1998
- Sturen op resultaat, Jaarverslag 1998, Stichting Reclassering Nederland
- Stadsenquête Den Haag 1999
- De sociale kaart van Den Haag, werkdocument (1), rapportage december 1996
- Bestedingsprogramma's grote stedenbeleid
- Bemiddelen met zorg, Inspelen op veranderingen in het cliëntenbestand, Gemeente Den Haag, Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten
- Criminaliteitskaart regio Haaglanden
Trendanalyse 1994 -1998
(bijlagen: crimi in bureaugebieden)
- Criminaliteitskaart
Tabellenboek 1996 -1998
per onderdeel en per bureau
- Gebiedsgebonden tabellenboek 1996 -1998
Den Haag Centrum/per wijk
- Gebiedsgebonden tabellenboek
Den Haag Laak-Escamp/per wijk 1996 -1998
- Jaarplan Grote Stedenbeleid 1999
- Mensenwerk; een sociaal-educatief masterplan (beleidsprogramma)
- Problematische jongerengroepen in de regio Haaglanden anno 1997
- PV-cijfers van politiebureaus 1-10-1998 tot 1-10-1999:
Jan Hendrikstraat (centrum)
Heemstraat (centrum)
Hoefkade (centrum)
Patijnlaan (centrum)
Laak (Escamp)
Berestein (Escamp)
Soesterbergstraat (Escamp)
- Stadsdeelplan Centrum 2000
- Stadsdeelplan Escamp 2000
- Tabellenboek politiemonitor, meting 1999
- Integrale Veiligheid Den Haag voortgangsrapportage, september 1999
- Vragenlijst politiemonitor

Bijlage 4

Overzicht bureaus politieregio Haaglanden

• Bureau 11	Burgemeester Patijnlaan, Den Haag
• Bureau 12	Jan Hendrikstraat, Den Haag
• Bureau 13	De Heemstraat, Den Haag
• Bureau 14	Hoefkade, Den Haag
• Bureau 21	Overbosch, Den Haag
• Bureau 22	Nieuwe Parklaan, Den Haag
• Bureau 23	Duinstraat, Den Haag
• Bureau 31	Laak, Den Haag
• Bureau 32	Bureau Beresteinlaan, Den Haag
• Bureau 33	Soesterbergstraat, Den Haag
• Bureau 41	Segbroek, Den Haag
• Bureau 42	Loosduinen, Den Haag
• Bureau 51	Zoetermeer
• Bureau 61	Rijswijk
• Bureau 62	Monster (Westland-West)
• Bureau 63	Naaldwijk (Westland-Oost)
• Bureau 71	Wassenaar
• Bureau 72	Voorburg
• Bureau 73	Leidschendam
• Bureau 81	Delft-Oost
• Bureau 82	Delft-West
• Bureau 83	Pijnacker-Nootdorp
• DH/C	Den Haag/Centrum
• DH/HS	Den Haag/Haagse Hout-Scheveningen
• DH/LE	Den Haag/Laak-Escamp
• DH/SL	Den Haag/Segbroek-Loosduinen
• ZM	Zoetermeer
• RW	Rijswijk/Westlan
• VLW	Voorburg/Leidschendam/Wassenaar
• DPN	Delft/Pijnacker/Nootdorp